Тошкент оқшоми

Ижтимоий-сиёсий шаҳар рўзномаси

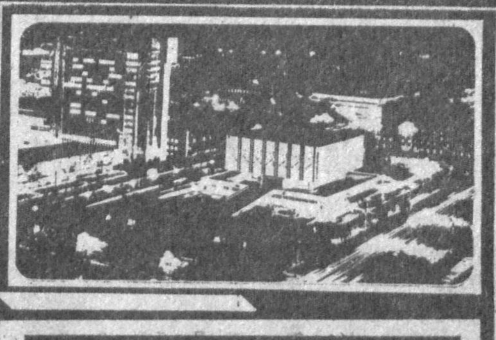

Рўзнома 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган

№ 5 (7. 947) ◆ 1992 йил ◆ 9 январь, пайшанба ◆ Нархи 50 тийин

Ўзбекистон Республикасининг қонуни

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ ВИЦЕ-ПРЕЗИДЕНТИ ЛАВОЗИМИНИ ТУГАТИШ ҲАМДА ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ БОШ ВАЗИРИ ЛАВОЗИМИНИ ТАЪСИС ЭТИШ ВА ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ КОНСТИТУЦИЯСИ (АСОСИЙ ҚОНУНИ)ГА ЎЗГАРТИШЛАР КИРИТИШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон Республикасининг Олий Кенгаши ҚАРОР ҚИЛАДИ:

1. Ўзбекистон Республикасининг вице-президенти лавозими тугатилсин.

2. Ўзбекистон Республикасининг Бош вазири лавозими жорий этилсин.

3. Ўзбекистон Республикасининг Конституцияси (Асосий Қонуни)га қуйидаги ўзгартишлар киритилсин:

а) 102-модданинг 8-бандидаги «Ўзбекистон ССР вице-президентининг, Ўзбекистон ССР Вазирлар маҳкамаси раиси биринчи ўринбосарлари ва ўринбосарларининг» деган сўзлар «Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг, унинг биринчи ўринбосарлари ва ўринбосарларининг» деган сўзлар билан алмаштирилсин;

б) 107-модданинг биринчи қисми «Ўзбекистон Республикасининг Президентига» деган сўзлардан кейин «Вазирлар маҳкамасига» деган сўзлар билан тўлдирилсин;

в) 113-модда «Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг раисига» деган сўзлардан кейин «Ўзбекистон Республикасининг Вазирлар маҳкамасига» деган сўзлар билан тўлдирилсин;

г) 118-4-модданинг 6-бандидаги биринчи хатбоши қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«Бош вазирни, унинг биринчи ўринбосарлари ва ўринбосарларини тайинлаб, Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг тасдиғига киритади»;

д) 118-9-модда қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«Агар Ўзбекистон Республикасининг Президенти бирон-бир сабабларга кўра ўз вазифаларини бажаришни бундан буён давом эттира олмаса (шу жумладан — саломатлиги ёмонлашган ва бу ҳол Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши тузадиган давлат тиббиёт комиссиясининг хулосаси билан тасдиқланган бўлса), Олий Кенгаш янги Президент сайлови ўтказилгунга қадар республика Президенти вазифасини вақтинча бажариб турувчи кишини сайлайди»;

е) 120-модданинг биринчи ва тўртинчи қисмлари қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«Ўзбекистон Республикасининг ҳукумати Бош вазирдан, Бош вазирнинг биринчи ўринбосарлари ва ўринбосарларидан, республика вазирларидан, давлат комитетларининг раисларидан, йирик концернларнинг ва бирлашмаларнинг раҳбарларидан иборат бўлади.

Ўзбекистон Республикасининг Бош вазири Вазирлар маҳкамасига раҳбарлик қилади ва унинг ишини ташкил этади».

Ўзбекистон Республикасининг Президенти И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1992 йил 4 январь.

Ўзбекистон Республикасининг қонуни

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ МАҲАЛЛИЙ ҲОКИМИЯТ ИДОРАЛАРИНИ ҚАЙТА ТАШКИЛ ЭТИШ ТЎҒРИСИДА

Иқтисодиётни бозор муносабатларига ўтказиш шароитида ижроия ҳокимиятини мустаҳкамлаш зарурлиги муносабати билан Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши ҚАРОР ҚИЛАДИ:

1. Ўзбекистон Республикасининг вилоятлари, ноҳиялари ва шаҳарларида вакиллик ҳокимиятига ҳамда ижроия-бошқарув ҳокимиятига бошчилик қиладиган ҳокимлар лавозими таъсис этилсин.

2. Белгилаб қўйилсинки, вилоятларнинг ҳокимлари Ўзбекистон Республикасининг Президентига ва халқ депутатлари тегишли кенгашларига ҳисоб берадилар, Президентнинг жойлардаги расмий вакиллари бўладилар, Ўзбекистон Республикасининг Президенти томонидан тайинланадилар ва лавозимдан озод қилинадилар ҳамда шундан сўнг халқ депутатлари тегишли вилоят кенгашлари томонидан тасдиқланадилар;

ноҳиялар ва шаҳарларнинг (Тошкент шаҳри бундан мустасно) ҳокимлари тегишли вилоят ҳокими томонидан тайинланиб, халқ депутатлари тегишли ноҳия, шаҳар кенгаши томонидан тасдиқланадилар;

шаҳарлардаги ноҳияларнинг ҳокимлари тегишли шаҳар ҳокими томонидан тайинланиб, халқ депутатлари тегишли шаҳардаги ноҳия кенгаши томонидан тасдиқланадилар;

ноҳия ва шаҳарларнинг ҳокимлари ўзларидан юқори турувчи ҳокимларга ва тегишли халқ депутатлари кенгашларига ҳисоб берадилар.

3. Ўзбекистон Республикасининг қонунларига мувофиқ ҳокимлар бошчилигидаги халқ депутатлари вилоят, ноҳия ва шаҳар кенгашлари маҳаллий аҳамиятга молик барча масалаларни умумдавлат манфаатлари ҳамда кенгаш ҳудудида яшаётган фуқароларнинг манфаатларидан келиб чиққан ҳолда ҳал этадилар, Ўзбекистон Республикасининг қонунларини, Президент фармонларини, юқори давлат идораларининг қарорларини амалга оширадилар, халқ депутатлари қуйи кенгашларининг фаолиятиқа раҳбарлик қиладилар, республика ва маҳаллий аҳамиятга молик масалаларни муҳокама қилишда қатнашадилар.

4. Ҳоким ижроия аппаратига эга бўлиб, бу аппарат ҳозир амал қилиб турган кенгаш ва ижроия комитетининг вазифаларини бажаради. Аппаратнинг тузилишини ва штатларини ҳоким белгилайди ҳамда халқ депутатлари кенгаши тасдиқлайди.

5. Ҳокимнинг ўринбосарларини, аппарат бўлимлари ва бошқармалари, бошқа бўлинмаларининг раҳбарларини ҳокимнинг тақдимига мувофиқ халқ депутатлари тегишли кенгашлари тасдиқлайдилар.

6. Ҳоким Ўзбекистон Республикаси қонунларида ўзига бериб қўйилган ваколатлар доирасида қарорлар ва фармойишлар чиқаради. Ҳокимнинг қарорлари ва фармойишлари кенгаш ҳудудидаги барча корхоналар, муассасалар, ташкилотлар, жамият ва бирлашмалар учун, шунингдек мансабдор шахслар ва фуқаролар учун мажбурийдир.

7. Халқ депутатлари маҳаллий кенгашларининг сессиялари ҳокимлар томонидан заруратга қараб, лекин бир йилда камида икки марта чақирилади.

8. Ўзбекистон Республикасининг Конституциясига ушбу қонундан келиб чиқадиган ўзгартишлар киритилсин.

9. Қорақалпоғистон Республикасида маҳаллий ҳокимият идораларини тузиш масалалари Қорақалпоғистон Республикасининг қонунлари билан ушбу қонунга мос тарзда белгиланади.

10. Ушбу қонун матбуотда эълон қилинган пайтдан бошлаб кучга киради ва Ўзбекистон Республикасининг янги Конституцияси қабул қилингунга қадар амалда бўлади.

Ўзбекистон Республикасининг Президенти И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1992 йил 4 январь

Бугунги кун нафаси

ЖУМҲУРИЯТИМИЗДА

⊙ Ўзбекистон Республикасининг Президенти Ислом Каримов «Яйлов чорвачилиги (қоракўлчилик, қўйчилик, уюр йилқичилиги ва туячилиги) ходимларини ижтимоий жиҳатдан ҳимоя қилишнинг қўшимча тадбирлари тўғрисида»ги Фармонни имзолади.

⊙ Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг Фармони билан Ўзбекистон Республикаси Телевидение ва радиоэшиттириш давлат комитети Ўзбекистон Давлат телерадиоэшиттириш компаниясига айлантирилди.

⊙ Тошкентда Ўзбекистон ва Тожикистон республикалари ўртасида 1992 йил учун савдо-иқтисодий битим имзоланди.

⊙ Ўзбекистон Республикасининг адабиёт, санъат ва меъморчилик соҳасидаги Давлат мукофотлари комитети Абдулла Қодирий номидаги Давлат мукофотини адибнинг 100 йиллик юбилейи арафасида, яъни 1994 йилда беришни мақсадга мувофиқ, деб топди.

ҲАМДЎСТЛИКДА

⊙ Республика бўйлаб сафарга чиққан Россия Президенти Борис Ельцин Саратовда журналистлар берган саволга жавобан Қора денгиз флоти яхлит, у Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлиги стратегик кучларининг қисми эканлигини айтди. «Қора денгиз флоти қайсидир бир республиканики бўлиши мумкин эмас. У Ҳамдўстликнинг бирлашган қўмондонлигига бўйсуниши лозим», деди у.

⊙ 10 январдан бошлаб Тожикистонда эркин нарх-наволар жорий этилади.

⊙ Туркманистон барча моллар ва хизматлар нарх-наволари эркин бўлишини маълум қилди. Жумладан, 1 тонна пахтанинг нархи 70 минг сўм қилиб белгиланди.

⊙ Грузиянинг муваққат ҳукумати Тбилисидаги вазиятни барқарорлаштириш чораларини кўрмоқда. Бу ерда маҳаллий ва марказий рўзномалар чиқмоқда, телевидение ўз эшиттиришларини бошлади. Шу йил баҳорда Грузия парламентига кўп партиявийлик асосида янги сайловлар ўтказиш режаланмоқда. Ҳокимиятдан четлаштирилган Грузия Президенти Звиад Гамсахурдиа эса оиласи билан Арманистон ҳудудида турибди. У бу республика раҳбариятидан собиқ СССР ҳудудидан чиқиб кетишида кўмаклашишни илтимос қилди.

ХОРИЖДА

⊙ Японияга расмий сафар билан келган АҚШ Президенти Жорж Буш зиёфат пайтида ўзини ёмон ҳис этиб, йиқилиб тушди. Ҳозир у ўзини дуруст ҳис этаётганлиги маълум қилинди.

⊙ Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Хавфсизлик Кенгаши Исроилнинг у босиб олган араб ҳудудларидан фуқароларни чиқариб юбориш сиёсатини қатъий қоралади. БМТ тарихида илк бор АҚШ вакили Исроил қораланган қарорни ёқлаб овоз берди.

⊙ 7 январь куни Югославия ҳудудида, Загребдан 80 километр узоқликда Европа ҳамжамиятининг вертолёти Югославия ҳарбий ҳаво кучлари томонидан уриб туширилди. Унда тўрт нафар италиялик кузатувчи ва француз зобити бор эди.

⊙ Эстония ҳукумати бу ерда жойлашган совет қуролли кучларини нон билан таъминлашни тўхтатди. Бу Россия Эстонияга дон етказиб бериш юзасидан ўз мажбуриятларини бажармаётганлиги учун қилинди.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг фармони

ЎРТОҚ Ш. Р. МИРСАИДОВ ТЎҒРИСИДА

Ўртоқ Шукрулло Раҳматович Мирсаидов Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат котиби этиб тайинлансин.

Ўзбекистон Республикасининг Президенти И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри, 1992 йил, 7 январь.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг фармони

ЎРТОҚ У. А. АБДУРАЗЗОҚОВНИ ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ТАШҚИ ИШЛАР ВАЗИРИ ЭТИБ ТАЙИНЛАШ ТЎҒРИСИДА

Ўртоқ Убайдулла Аббосович Абдураззоқов Ўзбекистон Республикаси давлат матбуот комитетининг раиси вазифасидан озод қилиниб, Ўзбекистон Республикаси ташқи ишлар вазири этиб тайинлансин.

Ўзбекистон Республикасининг Президенти И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри, 1992 йил 7 январь.

Тошкент шаҳар ижроия комитетида

КУПОНЛАР МУДДАТИДА БЕРИЛАДИ

Халқ депутатлари Тошкент шаҳар Кенгашининг ижроия комитетида бўлиб ўтган мажлисда Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамасининг «1992 йилда Ўзбекистон Республикасининг истеъмол бозорини ҳимоя қилиш тўғрисида»ги қарори ижросини таъминлаш ҳақидаги масала муҳокама этилди.

Қабул қилинган қарорда халқ депутатлари район Кенгашларининг ижроия комитетларига, Тошкент шаҳар ижроия комитетининг бош бошқармалари, бошқармалари, бирлашмалари ва трестларига, корхона ва ташкилотларга ушбу қарорни ҳамда купонли карточкалар бўйича товарларни сотиш, уларни бериш, сақлаш, ҳисобга олиш, инкассация қилиш ва муомалага чиқариш тартиби тўғрисидаги вақтинчалик низомни раҳбарлик ва бажариш учун қабул қилиш топширилди.

Тошкент ҳудудида купон системасини жорий этиш бўйича шаҳар комиссиясининг таркиби тасдиқланди. Ана шундай район комиссиялари ҳам тузилди. Қуйида комиссияларнинг телефон номерлари эълон қилиняпти:

Шаҳар комиссияси	**33-45-86, 33-47-59.**
РАЙОН КОМИССИЯЛАРИ:	
Акмал Икромов	74-16-73
Киров	34-50-72
Куйбишев	67-36-81
Ленин	33-17-35
Октябрь	41-34-22
Собир Раҳимов	46-66-52
Сергели	58-36-33
Фрунзе	55-77-42
Ҳамза	96-44-80
Чилонзор	77-24-15
Бектемир	92-34-91

Мутахассис изоҳ беради

ЭНГ КАМ НАФАҚА—350 СЎМ

Янгидан белгиланган нафақа ва тўловлар тўланиши бошланиши, айни пайтда республикамиз ҳудудида купон системаси жорий этилиши муносабати билан муштарийларимиз муҳарририятимизга меҳнат нафақасининг энг кам миқдори, умуман нафақа тўлаш қандай амалга оширилади, деган кўпдан-кўп саволлар билан мурожаат эта бошладилар. Нафақахўрлар улар нафақаси миқдори нисбатига қараб қанча купон берилиши билан ҳам қизиқмоқдалар.

Бу саволларга Тошкент шаҳар ижроия комитети ижтимоий таъминот бошқармаси бошлиғининг ўринбосари Р. Ф. Васина шундай изоҳ берди:

— Ҳозирги пайтда шаҳар ижтимоий таъминот муассасалари Ўзбекистон Республикаси Президенти Фармонига мувофиқ белгиланган меҳнат нафақасининг энг кам миқдоридан келиб чиққан ҳолда бу нафақалар миқдорига ўзгартишлар киритмоқдалар. Маълумки, эндиликда республика ҳудудида меҳнат нафақасининг энг кам миқдори товон пулини ҳам қўшиб ҳисоблаганда 350 сўмни ташкил этади. Бу тўла меҳнат стажига эга бўлган нафақахўрларга тааллуқли эканлигини алоҳида таъкидламоқчиман. Бунда аёллар меҳнат стажи камида 20 йил, эркаклар учун эса 25 йил бўлиши белгилаб қўйилган. Тўлиқ меҳнат стажига эга бўлмаган нафақахўрларнинг нафақалари миқдори иш стажларига мувофиқ қайта кўриб чиқилади.

Нафақаларнинг янги миқдори алоқа бўлимлари томонидан февраль ойидан бошлаб тўланади. Худди шу ойда январь ойи нафақаси учун қайта ҳисоб-китоб ҳам қилинади. Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамасининг 1992 йил 2 январдаги «1992 йилда Ўзбекистон Республикасининг истеъмол бозорини ҳимоя қилиш тўғрисида»ги қарорига биноан купонлар олинаётган нафақа ва тўловлар миқдорига юз фоиз ҳисобида берилади.

Лола ДАВЛАТОВА ёзиб олди.

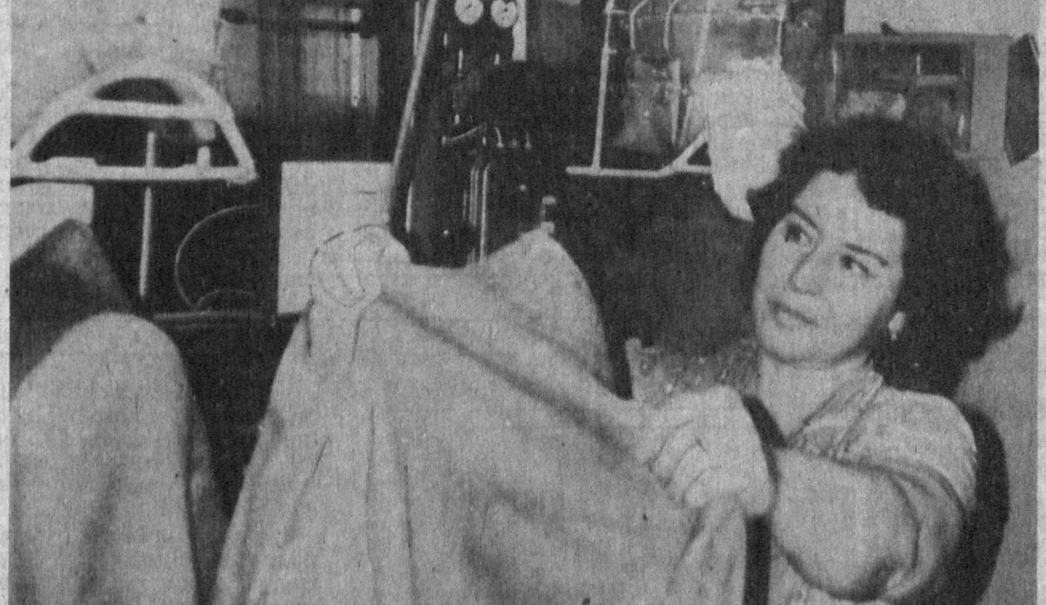

«Юлдуз» тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмасида ўз касбига ихлос қўйган тикувчилар кўплаб топилади. Улардан бири корхонада йигирма йилдан бери самарали меҳнат қилиб келаётган (юқорида) Маҳмуда Ҳодиевадир. У яқинда Венгриядан келтириб ўрнатилган дастгоҳларни тўла ўзлаштириб олди.

Машкура Ғафурова бирлашманинг энг илғор тикувчиларидан бири ҳисобланади. Ўтган йил режаларини ортиғи билан адо этган бу чевар бу йил ҳам юксак марраларни кўзлаб меҳнат қилмоқда. Унинг томонидан тайёрланаётган буюмлар ҳамиша сифатлилиги билан ажралиб туради.

Ҳолмат Мирзакаримов суратлари.

Меҳнат жамоаларида

ЎЗ КАСБИНИНГ МОҲИРИ

ТОШКЕНТ тўқимачилик комбинатида шундай ажойиб ўзбек аёлларимиз меҳнат қилиб келадиларки, улар шаънига тасаннолар айтмасдан иложимиз йўқ. Улардан бири 1-цехнинг моҳир тўқувчиси Лола Субихоновадир.

Ўшанда 1986 йил эди. Ходимлар бўлими уни цехнинг 3-бўлинмасига юборганда тинимсиз ишлаётган дастгоҳларнинг шовқин-сурони Лолани анча ҳайратга солганди. Уларнинг ёнида меҳнат қилаётган турли ёшдаги хотин-қизларнинг ишлари ҳам унга жуда мураккаб туюлганди. «Ишқилиб, уддалаб кетсам бўлгани» деб ташвишланганди у ўшанда.

Аммо бир ишни бошласа охирига етказмай қўймайдиган бу абжир қиз икки ой ичида биноийдек тўқувчи бўлиб олди. Қўллари бир маромга келиб, сатин, чит, дока каби камёб молларни ишлаб чиқара бошлади.

— 26 киши меҳнат қилаётган жамоамизга Лоланинг келиб қўшилиши жуда ўринли бўлди, — дейди у ҳақда цех бошлиғи Г. Қорабоева. — У ўзининг камтарлиги, ўткир зеҳни ва ҳар қандай топшириқларни қойилмақом қилиб бажариши билан цехимиз ўртасида тез танилди.

Лоланинг номига айтилган бундай илиқ сўзларга 3-бўлим бошлиғи Баҳром Шарипов ҳам қўшилди.

— Яқинда 4 ва 16-дастгоҳларда ишлайдиган қизларимиз касал бўлиб ишга чиқишолмай қолишди. Ой охирлаб қолганлиги учун ижара усулида ишлаётган цехимиз режаларни бажариши жуда зарур эди. Мен Лоланинг олдига бордим. У мақсадимни тез англади ва иш жойини алмаштириб иккита дастгоҳда ишлашга рози бўлди. Умуман, бизларнинг бу моҳир тўқувчига тез-тез хизматимиз тушиб туради. Баъзида уни 2-сменага қолиб ишлашини сўраб қоламиз. Бундай пайтларда у бизнинг илтимосимизни ҳеч қачон ерда қолдирмайди.

Меҳнат қилган — элда азиз, дейди халқимиз. Ўз касбининг устаси бўлган Лола Субихоновanинг бугунги кунда комбинатда ишлаб олаётган 900 — 1100 сўм атрофидаги иш ҳақи ҳам ўша меҳнат самарасидир.

Назрулло ҲАМРОЕВ.

Б И Л Д И Р И Ш

1992 йил 10 январда эрталаб соат 9 да Ўзбекистон Халқ демократик партияси Тошкент шаҳар Кенгашининг (Ўзбекистон кўчаси, 9) мажлислар залида халқ депутатлари Тошкент шаҳар Кенгашининг навбатдан ташқари VIII сессияси бўлади.

Депутатлар ўша жойнинг ўзида эрталаб соат 8 дан рўйхатга олинадилар.

Тошкент шаҳар Кенгашининг раёсати.

МУШТАРИЙЛАРИМИЗ ДИҚҚАТИГА!

Қоғоз, матбаа ҳамда алоқа хизмати нархлари кескин ошиши муносабати билан «Тошкент оқшоми» учун бундан буён бир йиллик обуна баҳоси 51 сўм 36 тийин қилиб белгиланди. Бир ойлик обуна баҳоси — 4 сўм 28 тийин. Бу баҳо обунани 1992 йил 1 январгача расмийлаштирган муштарийлар учун тааллуқли эмас.

1992 йил 1 мартдан эътиборан рўзномамизга янги баҳода обуна бўлиш мумкин.

Эслатиб ўтамиз, 1992 йил 1 январдан бошлаб «Тошкент оқшоми» бир нусхаси чакана нархда 35 тийин баҳода сотилмоқда. Қоғоз тақчиллиги сабабли «Тошкент оқшоми» чакана сотувга жуда чекланган миқдорда чиқарилмоқда.

«ТОШКЕНТ ОҚШОМИ» ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ.

Б Е Б А Ҳ О   М Е Р О С

Шарқ адабиётида «Хамса»чилик бадиий анъанасини бошлаб берган улкан сўз санъаткори Низомий Ганжавий жаҳон маданияти тараққиёти тарихида алоҳида ўрин тутади. Умумбашарий бадиий адабиётнинг бу буюк намояндаси таваллудининг 850 йиллиги жумҳуриятимизда ҳам кенг нишонланмоқда.

Бу санага Шарқ классик адабиётининг билимдонлари ҳам яхши тайёргарлик кўрдилар. Кўзга кўринган адабиётшунос олимлардан Н. Маллаев, А. Шерматов, Ҳ. Ҳомидов, С. Аширбоев ва бошқалар Низомий даҳосига бағишланган изланишлар олиб бориб, ана шу мероснинг турли қирралари ёритилган қатор ишларни ёздилар.

Мазкур тадқиқотлар энг яхши маърузалар янглиғ яқинда Низомий номли Тошкент давлат педагогика олий илмгоҳида ўтган юбилей кечаси дастурига киритилди. Бу илмий назарий анжуманни уюштиришда олий ўқув юртининг мумтоз адабиёт кафедраси бош-қош бўлди.

Саодат ОДИЛОВА.

ШАХСИЙ ТРАНСПОРТ ЭГАЛАРИ ДИҚҚАТИГА

1992 йил 10 январдан бошлаб Тошкент шаҳрининг қуйидаги автоёнилғи қуйиш станциялари (АҚС)да бензин тижорат нархлари бўйича (купонларсиз) сотилади:

1. 4-АҚС Беруний кўчаси
2. 8-АҚС Энгельс кўчаси
3. 20-АҚС Лисунов кўчаси
4. 62-АҚС Гулсанам кўчаси
5. 84-АҚС Бошлиқ мавзеси
6. 87-АҚС Новосергели кўчаси
7. 100-АҚС Метронинг «Комсомол» бекати

Бошқа АҚСларда бензин давлат чакана нархлари бўйича купонлар билан сотилади.

Касаба уюшмаси ҳаёти

ИШНИ ЯНГИЧАСИГА БОШЛАШДИ

ЦЕХ касаба уюшмаси комитетининг навбатдаги кенгайтирилган йиғилишида ходимларни иш билан таъминлаш, меҳнат шароитини яхшилаш, иш жойларини мукаммаллаштириш масаласи кўрилди. Илгари йил якунланмасданоқ келгуси режалар аниқ бўларди. Шунга яраша зарур хом ашё учун буюртма бериларди. Энди мамлакатимизда рўй берган ўзгаришлар, иқтисодий узилишлар корхоналарга жуда қимматга тушяпти. Гарчи бажариладиган юмушлар, тайёрланадиган маҳсулотлар маълум бўлса-да, хом ашёни қаердан олиш, қанча миқдорда келтириш масаласи жумбоқ.

Албатта, шундай экан деб қўл қовуштириб ўтиришнинг мавриди эмас. Бусиз ҳам нархларнинг оширилиши ишчи-хизматчиларнинг турмуш шароитига таъсир кўрсатаяпти. Устига устак яна ишсиз қолиш. Ҳар бир ишчининг ортида у топиб келадиган пулга кўз тикиб, рўзғорга термулиб турган бутун бошли оила бор.

Комитет раиси Озода Тўрахонова ана шулар ҳақида гапирар экан, ишлаб чиқариш кўлами камайган тақдирда ҳам ишчиларни маошсиз қолдирмасдан ижтимоий муҳофаза қилиш эътиборга олинаётганини қайта-қайта таъкидлади. Имкониятлардан фойдаланиш, қўшимча ишлаб чиқариш участкаларини очиш ҳисобига янги жойларни ташкил этиш борасидаги ўз режалари билан ўртоқлашди.

Музокарада сўзга чиққанлар Озода Тўрахонова фикрларини қувватлаш билан бирга, ўз таклифларини ўртага ташладилар. Жумладан, бош муҳандис Жуманазар Солиров шундай деди:

— Дурадгорлик цехида эшик, ром ва бошқа уй жиҳозларини тайёрлаш жараёнида калта-калта тахта бўлаклари чиқиндига чиқади. Шулардан нақшинкор тахтачалар тайёрласа бўлади. Уй айвонларининг пештоқига ишлатишга ярайди. Дурадгорлар учун янги дастгоҳ, ранда келтирилса бас, икки-уч киши навбат билан ишлайверишади.

— Янги бостирма асосан битди, — дея сўз олди корхона директори Ҳосил Мусаев, — ишлатилган ғалтакларни таъмирловчилар энди ёпиқ жойда ишлайдиган бўлишди. Кенг жойда яна бошқа юмушни ҳам бажариш мумкин. Дурадгорлик асбобларини ўрнатгандан кейин қўшимча буюртмалар олиш имкони бўлади. Масалан, бошқа корхоналардаги қурилишлар учун ёғоч материаллари тайёрлаб бериш қўшимча иш кучи талаб этади. Аммо, ғалтак тайёрлашни асло камайтирмаслик керак. Бунинг учун Русия вилоятларидаги ёғочсозлар билан тузилган шартномалар асосида кўпроқ хомашё келтириш зарур. Қўшимча шартномалар тузиш имконини қидириш керак.

Иш шароитини яхшилашга келсак, очиқ майдонда меҳнат қилаётганлар учун яна битта кичикроқ бостирма тўлиқ қуриш режалаштирилган. Бостирма битгандан кейин ишни бошлаш мўлжалланаяпти. Келгуси йилда нарх-наво яна ошиши кутилмоқда. Шунинг учун иқтисодчилар маошни кўпайтириш имконини ҳисоблаб чиқдилар. Ишчи ва хизматчиларнинг иш ҳақини оширишни мўлжаллаяпмиз. Ҳеч кимнинг ишсиз қолишига йўл қўйилмайди.

Ўрта Осиё кабеллар ишлаб чиқариш бирлашмасининг «Чинор» ижара корхонасида 165 нафар киши меҳнат қилади. Асосан кабель ва симларни ўраш учун ғалтаклар тайёрлаётган бу жамоа кейинги йилларда қатор ибратли ишларни амалга оширишди. Уларнинг ҳаммаси биринчи галда ишлаб чиқаришни такомиллаштириш билан бирга ишчи-хизматчиларнинг манфаати учун хизмат қилмоқда. Илгари бу корхонада ишлаб чиқарилаётган ғалтакларнинг ён гардиши тайёр ҳолда Русиядан келтириларди. Кейинги йилларда у ерда бошланган иқтисодий инқирозлар туфайли ишчилар гардишни ўзлари тайёрлайдиган бўлишди. Бунинг учун махсус дастгоҳ ўрнатилди. Ишчи кучи ажратилди. Бу биринчидан йилига минглаб сўмлаб пулни тежаш имконини берган бўлса, бошқа томондан янги иш жойи очилди.

Бирлашмада биринчи бўлиб ёрдамчи хўжалик ташкил этилганда кўплар ажабланганди. Лекин боқилган новвосларни сўйиб, гўшти ишчи-хизматчиларга тарқатилганда бу хайрли ишнинг ижобий натижаларидан ҳамма қувонди. Бундай тадбир тезда бошқа корхоналарда ҳам амалга оширила бошланди.

Касаба уюшмаси комитети қарори билан ўтган йили ишчи-хизматчилар учун келтирилган картошка нархининг бир қисми ташкилот маблағидан тўланди. Нарх-наво ошиши билан тушлик таннархи кўтарилди. Шуни ҳисобга олиб, корхона маъмурияти тушлик харажатининг тенг ярмини тўлашга қарор қилишди. Товон пулидан ташқари кам даромадли оилаларга моддий ёрдам уюштирилди.

— Касаба уюшмасининг фаолияти иқтисодий қийинчиликлар туфайли жуда серқирра бўлиб кетди, — деди Озода Тўрахонова. — Шу боис Янги йилдан янгичасига ишламоқчимиз. Илгари санаторий, курорт, саёҳатларга бориш учун йўлланма бериш асосий вазифамиз эди. Эндиликда ҳар бир ходимнинг ўзигина эмас, бутун оиласига ғамхўрлик қилиш, уларнинг яшаш шароитини яхшилаш учун қайғуришга тўғри келяпти. Турмуш тарзи оғирлашган сари одамлар турли хил илтимос ва талаблар билан келишади. Имкони борича уларни ноумид қайтармасликка ҳаракат қилаяпмиз. Корхона раҳбарияти, бирлашма касаба уюшмаси комитети ёрдамида тақчил моллар, қурилиш ашёлари, кийим-кечак, озиқ-овқат маҳсулотлари келтириб сотаяпмиз. Шунингдек, моддий рағбатлантиришнинг турли усулларидан фойдаланилаяпти.

Ижарачилар ўтган йилни яхши натижалар билан якунлашди. Гарчи хомашё тақчиллиги сезилиб турсада, ишчилар юмушсиз қолишмади. Даромаддан бир қисми шароит ва иш жойларини яхшилашга сарфланди. Кенг сахнли бостирма қурилди. Ҳозир янгиси лойиҳалаштирилмоқда. Аҳолига эшик, ром тайёрлаш кенг йўлга қўйилди. Амалга оширилган бундай ишларни айтаверсангиз адо бўлмайди. Муҳими, қўлга киритилган ютуқларда касаба уюшмаси комитетининг муносиб ҳиссаси бор.

Садриддин ШАМСИДДИНОВ.

СУРАТДА: цех касаба уюшмасининг раиси Озода Тўрахонова (ўртада) участка бошлиғи, уста ва ишчилар билан навбатдаги режалар ҳақида суҳбатлашаяпти.

Рустам Шарипов сурати.

Янги йилдан нималарни кутаяпсиз?

ЧОРРАҲАДА

Умр оқар дарёдек тезкор экан. Мана, кўз очиб юмгунча 1991 йил ҳам ортда қолди. Одамлар майнмун йилидан нималарни кутишаяпти? Дилларида қандай орзу-умидлари бор? Пойтахтимизнинг энг гавжум гўшаларидан бири — «Октябрь инқилоби» боғи яқинидаги чорраҳада тошкентликлар ва пойтахт меҳмонларига ана шундай саволлар билан мурожаат қилдик.

Умир Ҳайитов, уруш ва меҳнат фахрийси:

— Ўзбекистонга Президент бўлиб сайланган Ислом Каримовга куч-қувват тилайман. Ягона истагим, у кишининг бошчилигида тезроқ яхши кунларга етайлик. Етти фарзандим, ўн олти набирам бор. Улар бағрида фаровон ҳаёт кечираяпман.

Нортожи Орипова, пойтахтимизнинг Файзиобод кўчасида яшовчи кўп болали она:

—35 йил шаҳримиздаги ишлаб чиқариш корхоналарида меҳнат қилдим. Ҳозир турмушимиз ёмон эмас. 12 та набирам бор. Фарзандларимдан олти нафари қиз, биттаси ўғил. Орзуим шу йил келин тушириб, ўғлимнинг бошини иккита қилиб олишдир.

Иброҳим Расулов, Тошкентдаги ҳажм-блокли тажриба уй қуриш комбинатининг ишчиси:

— Ўтган йилнинг охирида оиламиз уч хонали уйга кўчиб ўтди. Очиғи, бундан жуда мамнунмиз. Янги йилда иқтисодий қийинчиликлар ортда қолиб, турмушимиз яхшиланиб кетсин. Яна, дўконлар олдида икки соатлаб талон ушлаб навбат кутмасак, деймaн.

Бахтиёр Бойқулов, Ленин райони ички ишлар бўлими ходими, милиция сержанти.

— Орзуим шу йил шаҳримиздаги Олий милиция мактабига ўқишга кириш. Бунинг учун ҳозирданоқ тайёргарликни бошлаб юборганман. Ишдан бўш вақтларимда китоб ўқийман, ўз устимда ишлаяпман. Спортни севаман.

Дамиржон Жумақулов, ТошДД талабаси:

— Янги йилдан умидим катта. Кўнгил қўйган қизим бор. Унга уйланиб олсам, оламдаги икки бахтиёр йигитдан бири мен бўлардим.

Муҳиддин БОЗОРОВ ёзиб олди.

Иқтисодиётни ўрганамиз

КИЧИК КОРХОНАЛАР

Республикамиз фаровонлигига халқ хўжалиги ва бозор муносабатларининг ривожи, тадбиркорликнинг кенг авж олишисиз эришиб бўлмайди. Ишлаб чиқаришнинг янги турли-туман шаклларини ривожлантириш, уларни тўғри жойлаштириш республикамиз иқтисодиётини равнақ топтиришнинг муҳим омилидир. Бу вазифаларни амалга оширишнинг йўлларидан бири — кичик корхоналарни ташкил этиш ва ривожлантиришдир.

Иқтисодий жиҳатдан ривожланган мамлакатлар тажрибасидан шу намоён бўлдики, ишлаб чиқаришда йирик, ўрта ва кичик корхоналарни оқилона равишда қўшиб ривожлантириш ишлаб чиқариш самарасини оширишда катта аҳамиятга эга экан. Масалан, АҚШда мавжуд саноат корхоналарининг 84 фоизини кичик корхоналар ташкил қилиб, мамлакатда ишлаб чиқилган ялпи маҳсулотининг 48 фоизи ана шу корхоналарда ишлаб чиқарилади. Японияда ишлаб чиқаришда банд бўлган аҳолининг 51 фоизи ишловчилар сони 50 кишигача бўлган корхоналарда ишлайди.

Президентимиз Ислом Каримов таъкидлаб ўтганларидек, республикамиз иқтисодиётини ривожлантиришда иқтисодий жиҳатдан ривожланган Шарқ мамлакатлари тажрибасига таянишимиз лозим. Бу борада Туркия, Ҳиндистонда кичик корхоналарни ривожлантириш тажрибаси аҳамиятга моликдир.

Ўзбекистон шароитида кичик корхоналарни ривожлантириш айниқса катта аҳамиятга эгадир. Чунки улар воситасида иқтисодиётимиз олдида турган бир қанча муаммоларни ҳал қилиш мумкин. Жумладан, республикамиз ҳукумати олдида турган муҳим вазифа — ишлаб чиқаришда банд бўлмаган меҳнатга лаёқатли аҳолини иш билан таъминлаш муаммосини ҳал этишда кичик корхоналарни ташкил этиш ва ривожлантириш жуда қўл келади.

Республикамизда кичик корхоналарни ривожлантириш қуйидаги мақсадларни кўзда тутиши лозим:

1. Ишлаб чиқаришда банд бўлмаган меҳнатга лаёқатли кишиларни ишлаб чиқаришга жалб қилиш;
2. Ишлаб чиқаришда маҳаллий хом ашё, саноат чиқиндиларидан кенг фойдаланиш;
3. Истеъмол бозорини зарур маҳсулотлар билан тўлдириш.

Хўш, қандай корхона кичик корхона бўлиши мумкин? Ҳанузгача иқтисодиётга оид адабиётларда бу саволга аниқ жавоб тополмайсиз. Чунки корхона ўлчамлари турли кўрсаткичлар воситасида ифодаланади. Баъзи иқтисодчилар корхона ўлчами — унда банд бўлган ишловчилар сони, айримлари ишлаб чиқариш асосий фондлари қиймати, баъзилари эса корхоналарда ишлаб чиқарилган маҳсулот миқдори билан ифодаланади, деб таъкидлайдилар.

Бизнинг фикримизча, Ўзбекистон шароитида энг мақбул кўрсаткич корхонада банд бўлган кишилар сони бўлиши керак. Собиқ СССРда 1990 йил 8 августда қабул қилинган «Кичик корхоналарни ташкил этиш ва ривожлантириш тадбирлари тўғрисида»ги қарорга мувофиқ саноат ва қурилишда 200 кишигача, илмий-текшириш ташкилотларида 100 кишигача, ишлаб чиқаришнинг бошқа соҳаларида 50 кишигача бўлган корхналар кичик корхоналар жумласига киради.

Кичик корхоналар улардаги ишлаб чиқаришнинг шакли, улар олдида турган вазифаларга қараб бир-биридан фарқланади. Булар жумласига халқ истеъмол моллари ишлаб чиқарадиган мустақил кичик корхоналар, йирик корхоналар билан ҳамкорликда ишлайдиган, улар буюртмаси билан турли маҳсулот ёки маҳсулотнинг турли қисмларини тайёрлайдиган кичик корхоналар янги тахника ва технологияларни ишлаб чиқарувчи, уларни синовдан ўтказувчи кичик инновацион корхоналар киради. Республикамизда қўл меҳнатига асосланган турли халқ истеъмол моллари ишлаб чиқарувчи, миллий ҳунармандчилик айниқса кенг тарқалган.

Кичик корхоналар улар қайси тармоққа қарашли бўлмасин, қуйидаги умумий хусусиятга эгадирлар:

— кичик корхоналар таркибий тузилиши содда, уларни бошқариш мураккаб эмас;

— уларда янги техника ва технологияни жорий қилиш, бир маҳсулот турини иккинчиси билан алмаштириш йирик корхоналарга нисбатан анча осон;

— кичик корхоналар асосан маҳаллий хом ашёни қайта ишлашга мослашган бўлади, маҳаллий бозорни кенг истеъмол моллари билан таъминлайди;

— кичик корхоналар ишлаб чиқаришда банд бўлмаган меҳнатга лаёқатли кишиларни иш билан таъминлашда катта аҳамиятга эга.

Кичик корхоналар фаолиятини таҳлил қилар эканмиз, улардаги мулкчилик шаклларига ҳам эътибор беришимиз лозим. Кичик корхоналар хусусий ширкат, ижара ёки давлат корхонаси бўлиши мумкин. Бозор иқтисодиёти шароитида ширкатлар кичик хусусий корхоналарни ривожлантириш юқори самарага эга бўлади.

Ҳозир Тошкент шаҳрида 1250 дан ортиқ кичик корхона ишлаб турибди. Улардан 16 фоизи халқ истемоли моллари ишлаб чиқаришга, 29 фоизи қурилиш моллари ишлаб чиқариш қурилиш-таъмирлаш ишларига, 6 фоизи эса аҳолига хизмат кўрсатишга ихтисослашган.

Гулнора ҒУЛОМОВА.

КИТОБСЕВАРЛАР УЧУН ҚУЛАЙЛИК

Бобур номли маданият ва истироҳат боғида «Билим» шаҳар марказлашган кутубхоналар таркибига кирувчи район кутубхонаси жойлашган. Ушбу кутубхонанинг китоблари тобора кўпайиб бормоқда. Ҳозирда унинг сақлаш хоналарида 40 мингга яқин турли мавзудаги китоблар бор. Кутубхона хизматидан 4,4 китобхон фойдаланади. Бу маърифат ўчоғи қошида шеърият шинавандаларининг «Лира» номли клуби фаолият кўрсатмоқда. Районда истиқомат қилувчи ёшлар, Низомий номидаги педагогика илмгоҳининг талабалари унинг фаол аъзоларидир. Кутубхонанинг ўқув хонасида тез-тез баҳс-мунозаралар, атоқли ёзувчи, шоирлар, «Билим» жамиятининг аъзолари билан учрашувлар ўтказилиб туради.

Кутубхона бу йилдан янги иш услубларини қўлламоқда. Чунончи, райондаги «Таштекстильмаш» заводи, «Шодлик» ательеси, муаллимлар тайёрлаш олий билимгоҳи ва бошқа корхона ва ташкилотлар билан ижодий ҳамкорлик ҳақида шартномалар тузилди. Унга мувофиқ энди кутубхонага келтирилган барча янги китоблар кўчма усулда райондаги саноат корхоналари ва ташкилотлардаги китобсеварларга тарқатилмоқда.

Михаил САВЕЛЬЕВ.

Йя, наҳотки!

ДАВЛАТ КИССАСИДАН

Харитага кўз югуртирган киши турли йўналиш бўйича худди қон томирлари сингари темир йўл тармоқлари тортилганини кўриши мумкин. Бу бежиз эмас. Пўлат излар азалдан иқтисодиётимизнинг асосий таянчларидан бири ҳисобланади.

Пойтахтимиздаги кўплаб корхоналар ўз юкларини Шумилов станциясида вагонларга ортиб-тушириб оладилар. Афсуски, баъзан келтирилган юкларнинг беҳуда туриб қолишига йўл қўйилмоқда.

Бундан бир неча йил илгари мазкур станция мижозларидан бири — «Ташмрамор» заводига вагонлар кўрсатилган вақтдан кўп туриб қолганлиги ҳақида ёзилган ҳужжатга асосланиб борганимизда юк жўнатувчилар билан суҳбатлашиб қолгандик. Маълум бўлишича, корхонага 20, хатто ундан ортиқ тоннага эга яхлит гранит ва мармарлар юборилар экан. Юк туширувчи полвоннинг қуввати эса бор-йўғи 10 тонна холос. Шу туфайли вагонлардаги катта ҳажмдаги юклар иккига бўлиниб, сўнг туширилиши оқибатида вагонлар маълум вақтгача туриб қолади. Ишчилар яқин келажакда катта қувватли полвон олиниши кутилаётгани, шундан сўнг белгиланган юмушлар ўз вақтида бажарилиши ҳақида айтишган эди. Ҳақиқатдан ҳам жамоа ана шундай полвонга эга бўлди. Аммо бу билан аҳвол ўзгармади.

Завод томонидан 1991 йилнинг биргина тўққиз ойи давомида 445 та вагон қабул қилинган бўлса, улар белгиланган вақтдан 2451 соат кўп туриб қолган. Оқибатда темир йўл кассасига 10 минг 131 сўм жарима тўланганлиги аниқланди. Кўриниб турибдики, асосий гап полвонда эмас экан. Хўш, унда нимада, ахир? Раҳбарлар бу жаримани ўз киссаларидан тўлаганларида бундай аҳволга йўл қўймасликлари турган гап эди.

Маҳкам ҲАКИМОВ, меҳнат фахрийси.

Ҳам куласиз, ҳам куясиз

ҚУЛОҒИ УЗИЛГАН, ПАЧОҚ

МЕТРОНИНГ «Комсомол» бекатида чуст дўппили қоматдор йигит менга гап қотди.

— Агар шу ер Тошкент деса, ишонгинг келмайди. Ёпирай, бу қанақа ваҳшийлик ўзи—дея ўнг томондаги симлари узилган, бузилган телефон гўшакларини кўрсатди. — Ахир, бу телефонлар кимники—халқники. Демак ўша безориларнинг ўзлариники-ку!

У гапини тугатмай, эндигина келган поездга қараб зинадан илдамлаб кетди. Ўзган шаҳридан келган бу йигитнинг гапларидан ер ёрилмадию кириб кетмадим. «Вагонларни бўшатиб қўйинглар» деган овоздан ҳушимга келдим. Қарасам Собир Раҳимов номидаги бекатга келиб қолибман. Метродан кўтарилар эканман, кўзларим йўлакнинг чап томонидаги одамлар гаплашаётган телефонларга, уларни навбат билан кутаётганларга тушди. Бешта телефондан учтаси бузуқ, симлари осилиб ётибди. Гўзал метромизнинг бошқа бекатларида аҳвол шундаймикин-а? Шу саволга жавоб излаб бир неча бекатларда бўлишимга тўғри келди.

«СССР 50 йиллиги» бекатининг Волгоград кўчасига чиқавериш томонида жойлашган етти қурилмадан тўрттаси ишламаяпти. «Дўстлик» бекатининг театр майдонига ўтавериш томонига олтита телефон қурилмаси ўрнатилибди. Лекин уларнинг 50 фоизи ишламас экан. «Комсомол» бекатида эса ҳозирча етти қурилмадан учтасига шикаст етказилмай турибди. «Чилонзор» бекатидаги учта телефон сўраган манзилгоҳингиз билан тез боғлайвермайди.

Тан беринг, метромизнинг бекатлари бир-биридан чиройли. Бу ерларда салгина бўлса ҳам хунук кўринган нарса дарҳол киши эътиборини тортади. Мана шунинг учун ҳам ярқираган мармар деворларга осиб қўйилган узуқ-бузуқ телефон қурилмаларига кўзингиз тушади-ю кайфият бузилади.

Метронинг деярли барча бекатларида қулоғи узилган, уриб пачақланган, рақамлари ўйиб олинган телефонлар гўё эгасиздек, қаровсиз қолган. Ғафур Ғулом, «Чорсу», «Тинчлик», Беруний номидаги бекатлардаги телефон қурилмалари бироз авайлангандек кўринади. Улар тамоман чизиб, ўйиб юборилмагану лекин кўпининг қулоқлари юлиб олинган.

Хўш, метродан ташқаридачи? Кечаю кундуз оломон билан тўлиб-тошган «Самарқанд» автостанцияси ва унинг атрофида беш жойда телефон хоналари ўрнатилганди. Ҳозир бу хоналарда телефонлар умуман йўқ бўлиб кетган.

Навоий номидаги бекатдан Навоий кўчасига чиқасиз. Зиналардан ташқарига кўтарилишингиз биланоқ ўнг томонда иккита таксофонга кўзингиз тушади. Уй билан гаплашай деб гўшакларга қўл узатасизу тарвузингиз қўлтиғингиздан тушади. Битта ҳам қурилманинг «қулоғи» йўқ.

— Вой қўлинг сингурлар «қулоғи»ни нима қилишаркин, сотишармикин? — дейди қўлидаги катта тугун кўтариб олган бир аёл. — Уйга болаларимга сим қоқмоқчи эдим.

— Ҳув анаву катта йўлга чиқсангиз, — Навоий кўчасини кўрсатиб дейди бир йигит, — телефон хоналари ўрнатилган. Ўша ерда бемалол гаплашасиз.

Биз ҳам аёл билан бирга юрдик. Афсуски, бу ерда ҳам уй билан гаплашиш имкони бўлмади. Чунки бу ердаги телефон «қулоқ»ларининг кўпи узуқ, баъзиларининг эса айланма саналари ўйиб олинганди.

Шаҳримизнинг ҳамма кўчаларида, автомобиль бекатларида, темир йўл вокзалларида, йирик бозор атрофларидаги телефон хоналар «соғ» эмас. Борлари ҳам қуруқ савлатга ўрнатилгандек. Бир неча бор уриниб зўрға гаплашасиз истаган жойингиз билан. Хўш, ҳаммамиз учун зарур бўлган бу телефонларни кимлар бузмоқда? Очиғи улар сизнинг, бизнинг ўғилларимиз. Баъзан бу зараркунандаликни кўра била туриб индамай ўтамиз ҳам. Баҳона қилмайлигу, бу ҳаммаси ўзимизнинг лоқайдлигимиздан бўляпти.

ПИСТАХЎРЛАР

Қадди-басти келишган киши метронинг «Халқлар дўстлиги» бекатидан чиқавеpишдаги майдонда кимнидир кутади, йўлак ўртасида бетоқат туриб дам-бадам писта чақади... Охири метро томон юради, зинадан тушиб вагонга ўтиради. Чўнтагидан яна писта олади. Пўчоғини ҳовучига солади. Панжалари орасидан у тўкилиб боряпти. Унга ўтирганларнинг кўзи тушади. У ўчакишгандек писта чақишдан тинмайди. Поезд тўхтагач вагондан чиқади. Зинага яқинлашиши биланоқ қўлидаги писта пўчоқларини ташлайди. «Ҳой-ҳой олифта», деб қолади шу ерда юрган фаррош хотин. Лекин йигит парво қилмай йўлида давом этади.

— Кўп куюнманг, опа, бунақа олифталар вагонларда ҳам бемалол писта чақиб ўтиришибди, — йўловчилардан бири юпатмоқчи бўлади фаррош опани.

Сиз билан биз ҳам бундай пистахўрларни энди тез-тез кўрадиган бўлиб қолдик.

Бир ёш аёлнинг ҳовучидаги писта пўчоқни ўриндиқнинг бурчагига суқиб кетаётганини кўриб, унинг ёнидагилар ажабланишди:

— Э, қанақа жувонсиз!.. Сумкангизга ташласангиз бўлмайдими, — деди унинг қаршисида ўтирган киши жаҳлланиб. Аёл орияти келиб, пўчоқларни сумкасига ташлади ва писта чақишдан тўхтади.

Умуман жамоат жойларда писта чақиш одобданми? Йўқ, албатта. Афсус буни тушуниб-тушунмаган баъзи кишилар, қиз-жувонлар метро эшиклари остонасидан ҳали ҳатлаб ўтмасданоқ писта чақишни бошлайдилар. Шанба-якшанба кунлари «Халқлар дўстлиги» бекатидаги майдонда бўлинг, ўша қиз-жувонлар, ёшларнинг «чақур-чуқур»ига «маҳлиё» бўласиз.

Яна бир гап. «Здоровье» журналида писта киши саломатлигига жуда фойдали, деб ёзишибди. Чунки пистада ёғ ва холестерин алмашувини нормаллаштирувчи ярим тўйинмаган ёғ кислотаси, ўрнини ҳеч нарса босмайдиган аминокислота, шу жумладан, ёғ алмашувида иштирок этадиган метионим деган киши организмига зарур озиқ-овқат моддалари бор экан. Юз грамм писта чақиб, уч юз ўн бир миллиграмм магния истеъмол қилган бўлар экансиз. Бу модда юрак-қон томирларнинг тегишли меъёрда ишлаши учун зарур экан. Эллик-олтмиш грамм кунгабоқар ёғи ҳазм қилган бўлармишсиз. Ундаги кислота ва витамин мускуллар сусайишининг, толиқишнинг олдини олар, атеросклерознинг ривожланишини тўхтатар экан.

Наҳотки, «Здоровье»даги бу мақолани ҳамма ўқигану писта чақувчилар сони кўпайган бўлса деган хаёлга ҳам борасан киши. Биз қарши эмасмиз. Писта чақинг, врач айтгандек, ундан саломатлигингиз йўлида фойдаланинг. Лекин уни уй ошхонасида, одамлардан холи жойда, озодаю саришталигимизни бузмай, атрофимиздагиларни ранжитмай чақсак бу билан маданиятимизни, одобимизни сақлаган бўламиз.

Усмонжон ОХУНЖОНОВ.

Николай Акиншевни 61-қурилиш бошқармасидагилар, умуман 159-трестдагилар чексиз ҳурмат қилишади. У меҳнат фахрийси. Бошқармада моҳир қурувчи бўлиш билан бир қаторда меҳрибон устоз ва мураббий ҳамдир.

СУРАТДА: Николай Акиншев.

Рустам Шарипов сурати.

Ёдномалар

ОҚИЛ, КАМТАРИН ЭДИ...

ОЙБЕК ўлмас асарлари билан халқимиз қалбидан ўрин олган. Бундан ташқари, унинг камсуқум, оқиллиги тилдан-тилга кўчиб юрибди. Айниқса, адиб бизнинг Тошкент вилояти Юқори Чирчиқ район, Кавардон қишлоғида кўп бўлган. Ҳамқишлоғимиз — собиқ «Меҳнат—бирлик» жамоаси хўжалиги раиси Омилбой Ёқубов менга ёзувчи ҳақидаги хотираларини сўзлаб берганди. Ойбек таваллуд топган кун арафасида уларни оқшомхонлар эътиборига ҳавола қиляпмиз.

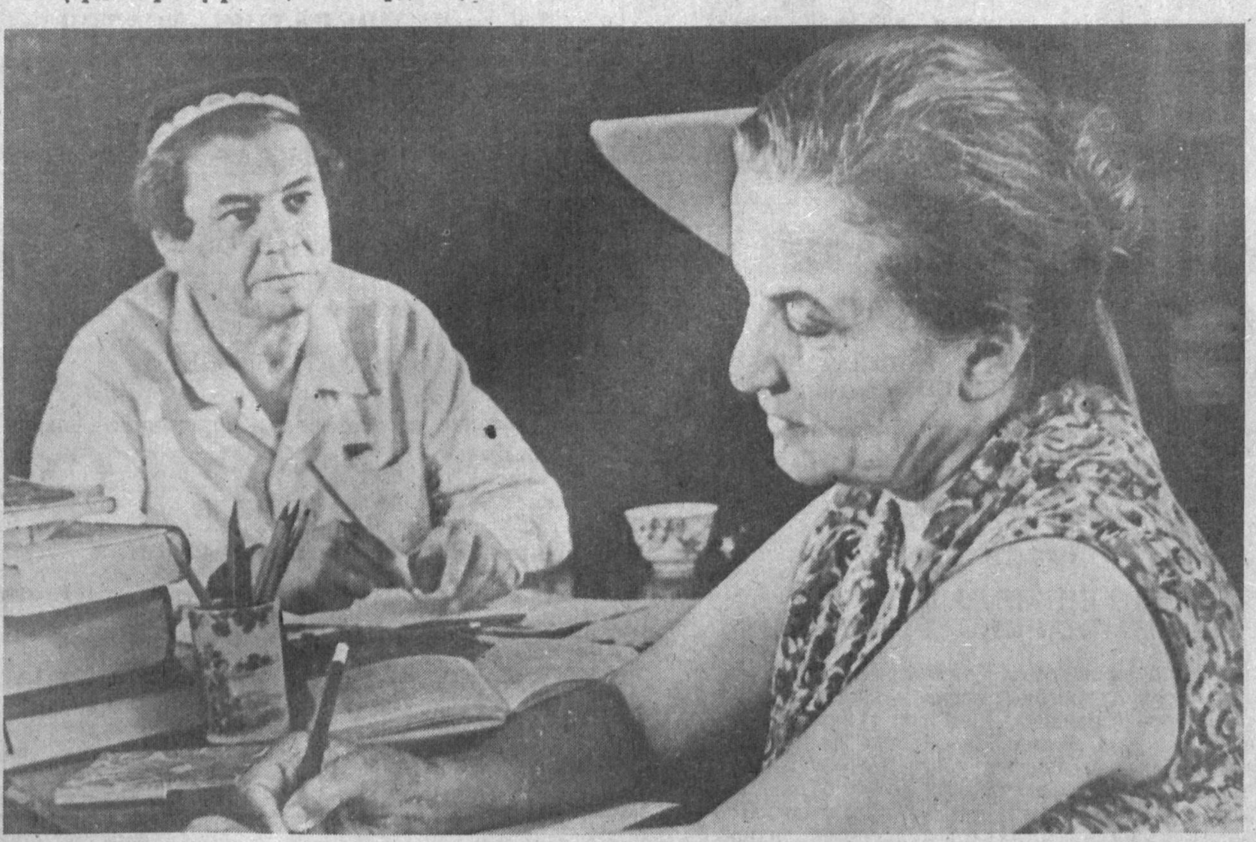

Шундай танишгандик

1935 йил мен дўстим Муҳсин Полвон билан Тошкент шаҳрининг Эски Жўвасидаги мардикор бозорига иш излаб бордик. Қарангки, тақдир, бизни Ойбекдек ёзувчига рўпара қилди. Биз адибнинг боғ ҳовлисида бир неча кун ишладик. Тирикчилик баҳонасида бошланган бу танишув бизлар учун узилмас дўстлик риштасига айланди... Мен устоз Ойбекни қозоғистонлик қаламкаш дўсти Абдулла Тожибоев ва адабиётшунос Ҳомил Ёқубовлар билан бирга қишлоғимиз ҳаёти билан таништириш мақсадида уларни Кавардонга таклиф қилдим.

Биз Ойбек домланинг «Победа» енгил машинасида тор ва ўнқир-чўнқир йўллардан юриб Кавардонга кириб келдик.

Шу-шу бўлди-ю, Ойбек домла Кавардоннинг мусаффо ҳавосига, сўлим боғларига, сертакаллуф одамларига мафтун бўлиб қолган эди. У бу ернинг одамлари билан яқиндан танишиб, ҳамсуҳбат бўлган, улардан илҳомланган.

Ойбек домла қишлоқ ёнидан ўтадиган шўхоқар Қорасув дарёсидан балиқ овлашни ва жамоа хўжалиги бедазорларидан бедана тутишни хуш кўрарди. Ана шу омиллар унинг ижодий фикрлашига туртки берарди чамамда. Ажойиб ёзувчи ўз умрининг сўнгги йилларигача Кавардонга келиб турди. Аммо Ойбек домла билан бирга бўлган ҳамма кавардонлик ҳамқишлоқларим ҳеч қачон уни жаҳли чиққан ва хомуш юрган ҳолатда учратмаганлар. У доимо ҳаётдан завқланиб, қувноқ, хушчақчақ юришга ҳаракат қиларди.

Пичан ўрими

Эрта тонг. Биз Ойбек домла рафиқаси Зарифахоним ва укам Зуҳриддинлар билан бирга машинада баланд-баланд қирлардан ошиб Оқсоқота томон йўл олдик. Атрофидаги буғдойзору арпазорлар ёзнинг майингина эсаётган шабадасида оҳиста чайқалиб домлага салом бераётгандек туюларди.

Ойбек домла нотекис йўллардан юриб бораётган машина ойнасидан атрофга суқланиб боқаркан, беихтиёр хаёлидан унинг болалик кезлари ўта бошлади.

Арпа-буғдой бошоғини,
Ўпиб кетди тоғнинг ели.
Уфқларга нур югурди,
Етоғидан қуёш турди.
Кенг қирларнинг ҳар ёғини,
Қоплаб олди дала ели.
Овуллардан чиқиб қизлар,
Адир бўйлаб узоқлашди.
Бўш кўнглимдан, билсангизлар,
Ҳаёт ишқи яна тошди.
Мен ҳам қирда узоқ кездим,
Ўзим қушдек енгил сездим.

Машина ҳайдовчисининг даб-дурустдан тормозни босиши адиб ўйларини бузиб юборди. Бепоён қирликларда эса бир тўда қизлар шўх-шодон қўшиқлар куйлаб пичан ўришарди. Ойбек домла аста машинадан тушиб чалғи тортаётган қизларга бир неча дақиқа тикилиб турди.

— Биз ҳам пичан ўрмаймизми? — деб таклиф қилди бироздан сўнг у.

— Майли, ўрсак ўраверамиз,— деб жавоб бердик биз ҳам мамнунлик билан ва тизза баравар ўсиб кетган пичанзор томон кириб бордик. Биз ўша куни бир неча боғ пичан ўриб қишлоққа қайтаётганимизда қуёш ҳам уфққа бош қўя бошлаганди. Узоқ-узоқлардан эса пичан ўримидан қайтаётган қизжувонларнинг қувноқ қўшиқлари эшитилиб турди. Бундан Ойбек домла ниҳоятда завқланганди.

Болажон инсон

Ойбек домла бизнинг уйга меҳмон бўлиб келган куни неварам Маъмурага онаси янги кўйлак тикиб берган эди. Неварам тушмагур ҳовли ўртасига тушиб олиб, кўйлагини кўз-кўз қилиб ҳаммага мақтаниб, у ёқдан бу ёққа чопиб юрарди. Тўсатдан кўча эшиги тақиллаб, кимнингдир салобатли овозда: «Омилбой, ҳой Омилбой», — деб чақиргани эшитилди. Секин бориб эшикни очсам ташқарида Ойбек домла турибдилар. У киши ўзлари билан бирга рафиқалари Зарифа Саидносирова ва атоқли адиб Сергей Бородинни рафиқаси билан олиб келган экан. Неварам Маъмура нотаниш меҳмонларга ҳайратланиб тикиларди. Ойбек домланинг кўзи унга тушгач:

— Вой, манави қизнинг кўйлаги бунча чиройли!.., — деб Маъмурани баланд кўтариб эркалади. Бегона одамга аралаша олмайдиган неварам бир пастда Ойбек домлага ўрганиб қолди?

Пинҳона суҳбат

Эллик бешинчи йилнинг тароватли ёзи. Қорақалпоқ анҳори устидаги сўлим шийпонда Ойбек домланинг қаламкаш дўстлари Ғафур Ғулом, Мақсуд Шайҳзода, Абдулла Қаҳҳор, адабиётшунос Ҳомил Ёқубовлар билан гурунглашиб турардик. Даврада «Меҳнат-бирлик» жамоа хўжалиги аъзолари Саидвали Турсунов, Раҳима Давилова, Бўрибой Ёқубов, Нормат Тўхтасиновлар ҳам бор эди.

— Бу Кавардонда жамоа хўжалиги қачон ва кимлар томонидан тузилган? — дея дабдурустдан савол ташлади Ойбек домла. Бунга пахтачилик бригадаси бошлиғи Бўрибой Ёқубов жавоб берди:

— Кавардонлик ҳамқишлоғимиз Пўлатхўжа Сиддиқхўжаев ўша кезларда кўзга кўринган ишчи-деҳқон мухбирлардан бири эди. «Қизил Ўзбекистон», «Камбағал деҳқон», «Муштум» ойномаси саҳифаларида унинг ёзган турли мақола ва шеърлари босилиб турарди. Пўлатхўжа ака Абдулла Қодирий, Усмон Носир, Чўлпон, Фитратлар билан ижодий алоқа қилиб турарди. 1926 йил Пўлатхўжа ака Москвада бўлган ишчи-деҳқон мухбирларининг III-съездига Ўзбекистондан мухтор вакил бўлиб борди. Лениннинг синглиси Мария Ульянова билан дўстлашиб у билан ёнма-ён суратга тушган. Пўлатхўжа ака Москвадан қайтгач, Кавардонда артель тузиб коллективлаштиришда фаол иштирок этади. Ўттизинчи йилнинг бошларида Пўлатхўжа ака Сиддиқхўжаев дўстлари Ўрмон тегирмончи, Шертай фирқа, Нормат бригадир, Нўъмонхўжа ҳисобчи ва Иван Бондаренко, Тўлаган Рўзиев сингари комсомоллар билан Кавардон қишлоғида биринчи «Меҳнат — бирлик» жамоа хўжалигини тузишди. Хўжаликнинг биринчи раиси Пўлатхўжа аканинг ўзи бўлди. Афсус, орадан уч йил ўтгач 1933 йили Пўлатхўжа ака иғвогарларнинг туҳматига учраб «халқ душмани» тамғаси билан қамоққа олинди. Пўлатхўжа ака шу кетганча қайтиб келмади. Ёлғиз қизи Мунисхон, сингиллари Умриниса ва Меҳринисалар қақшаб қолишди. Қизи Мунисхон отаси ёзиб кетган шеъру ғазалларини қўшиқ қилиб куйлаб юрибди.

— Бўрибойнинг барча айтганлари тўғри, — дея сўзга қўшилди Ғафур Ғулом. — Нёгаки, биз ўша кезларда Пўлатхўжа Сиддиқхўжаев билан ака-ука тутиниб қолгандик. У киши мендан анча катта бўлганлиги учун Пўлатхўжа ака деб чақирар эдим. Ўша вақтларда Пўлатхўжа ака «Сувчи» тахаллуси билан шеърлар ёзарди. Бир куни Пўлатхўжа ака оғир дардга чалиниб бир неча кун уйида ётганида онаси Савриниса ая номидан менга ҳазил тариқасида қуйидаги шеърий мактубни ёзган эди:

Ёру дўст келди ҳамон Ғафур
уканг бир келмади.
Дард чекиб бўлдинг ёмон Ғафур
укаиг бир келмади.

Сен деган эдинг укам Аҳрор
бўлди икков
Бўлмади сен ўйлаган Ғафур
уканг бир келмади.
Келмаса ҳам бўлсин омон
дўстларингни барчаси,
Энг қадрли, жонажон Ғафур
уканг бир келмади.
Ўйлама: қилди ҳазар, деб балки,
қўли тегмагандир.
Йўлимиз жуда ёмон, Ғафур
уканг бир келмади.

Ойбек домла Пўлатхўжа Сиддиқхўжаевни қаламкаш сифатида яхши биларди. Чунки, Ойбек домла у билан бир неча бор учрашиб суҳбатлашганини ҳеч қачон унутмайди. Лекин унинг Кавардон қишлоғида биринчи жамоа хўжалигини тузиб, унинг биринчи раиси бўлганлигини у ўша куни қишлоқдаги дўстларидан билган эди.

Отам хотираси

Бизнинг уйимиз олдидаги анҳор устида Ойбек домланинг сўлим шийпони бор эди. У киши ана шу шийпондаги сўрида ўтириб алланарсаларни ёзар, баъзан эса ёзувчи ва шоирлар билан адабиёт ҳақида баҳслашишарди. Ҳатто мен Ойбекнинг қаламкаш дўстлари Ғафур Ғулом, Абдулла Қаҳҳор, Мақсуд Шайҳода, адабиётшунос Ҳомил Ёқубовлар билан бир неча бор қишлоғимизга меҳмон бўлиб келганини кўрганман.

Ўша кезларда Ойбек домланинг соғлиги ёмонлашганди. Шу боисдан, шифокорлар унга кўпроқ каптар гўштини қайнатиб ичишни маслаҳат беришган экан. Мен ёш йигитмасманми, каптарга жуда ишқибоз эдим. Уйимиздаги боғ этагидаги эски қишлоқ тегирмони бўлиб, унинг томида турли хилдаги каптарларни боқардим. Вақти-вақти билан Ойбек домлага каптар олиб бориб берардим. Унинг шийпонида кичкинагина декчаси бўлиб, биз олиб борган каптарларни бригадир Раҳима опа Давилова пиширар, ёзувчи бўлса фақат сувини ичиб, гўштини емасдан бизларга берарди.

...Кунларнинг бирида мен оқ каптар ушлаб Ойбек домла олдига олиб бордим. Ўшанда у қишлоғимиз чойхонасида кексалар билан суҳбатлашиб ўтирарди. Мен олиб борган каптарни у кишининг қўлига тутқаздим. Ёзувчи ҳо-ҳолаб кулиб, елкамга уриб-уриб «оқ каптар—тинчлик жарчиси» деб уни учириб юборган эди...

Латифжон МАНСУРОВ.

СУРАТДА: адиб Ойбек рафиқаси Зарифа опа билан.

«УЛУҒ сиймолар халққа бахшида этилган ижодлари билангина эмас, балки, руҳий ҳаётлари, инсоний қиёфалари билан ҳам авлодларга эзгулик ва олижанобликдан сабоқ берадилар», — деб ёзади адабиётшунос олим Наим Каримов ўзининг «Ойбек ва Зарифа» номли рисоласида.

Мен Ойбек домланинг ўғли Суюнбек билан дорилфунунда бирга ўқиганман. Дўстим туфайли буюк адиб билан танишиш бахтига муяссар бўлганман. Ойбек фарзандларига жуда меҳрибон эди. Унинг бу хусусияти Суюнбекка ҳам ўтган. Эсимда, 1956 йили Ўрта Осиё Давлат дорилфунунининг кимё куллиётининг

«ТОШ ЭКАН БОШИМ»

ти талабалигига қабул қилиндик. Ўша йили бўкалик пахтакорларга кўмакка чиққанмиз. Ўқитувчилар Суюнбекни доим оз пахта теришликда айблашарди. Биз унга таскин берсак, у нуқул ўзидан хафа бўларди. Барча дашномларни ўта самимият билан қабул қиларди. Кундан-кунга кўп пахта теришга интиларди. Бу унинг кўнгли очиқлигидан, соғлом оилада тарбия кўрганлигидан дарак берарди.

Пахта теримдан кейин бир кун Суюн бизни уйига меҳмонга таклиф қилди. Уларнинг уйларига киришимиз билан бизга жингалак сочли, кўзлари кишига маъноли боқувчи истараси иссиқ Ойбек домла пешвоз чиқди. У киши дудуқланиб гапираркан. Аммо ўзининг бетобликларини билдирмасликка ҳаракат қиларди. Суюнбек биз ҳақда у кишига гапириб берди.

Иккимиз олдинма-кейин аспирантурада таҳсил олдик. Фан номзоди ва докторлик диссертацияларини ёқладик. Аммо мен умрим давомида ундан одамийликни, тартибли меҳнат қилишни ўрганиб бордим. Суюнбекнинг олижаноб ҳислатларидан бири шунда эдики, бировдан озорланган вақтида ҳам, ўзини босиқ тутарди. Ҳеч кимдан нолиб юрмасди. 1984 йил — ҳаётининг сўнгги кунларида мени уйига чақирди. Биз узоқ суҳбатлашдик. Кимё фанидаги ўзгаришлар, бу фан олдида турган вазифалар хусусида гаплашдик. Ўшанда у илмий кенгашда бўлган бир мунозарани эсларкан, отасининг «Тош экан бошим» деб бошланувчи шеърини айтиб берди. Суюнбекнинг вафот этганлиги ҳақидаги хабарни эшитганимда, у ўқиган шеърни ўйладим.

Мен ўшанда юрагим тўлиқиб қуйидаги мисраларни битган эдим.

ЎТДИ

ЭТИБ пора дўстлар дилин,
Ўкситиб барчанинг кўнглин,
Тунимизда ойдай тўлин,
Бўлган жон дўстимиз ўтди.
Қариндошлар йиғлаб қолди,
Дўстлар бағрин тиғлаб қолди,
Шогирдлар бел боғлаб қолди,
Еруғ осмонимиз ўтди.
Билолмадик, ўйингни,
Қадрингга баҳойингни,
Нишонлолмай тўйингни,
Қолдик, меҳмонимиз ўтди.

Насрулла АЛИЕВ,
кимё фанлари доктори.

СУРАТДА: Ойбек ўғли Суюнбек билан.
(1950 йиллар сурати).

Тоҳир МАЛИК

ШАЙТАНАТ

(РОМАНДАН ПАРЧА)

— Ёлғон гапирма, хунаса, уйида бўлмагансан, Айвони йўқ унинг.

Лаби тиртиқ бирдан тутқаноғи тутган одамдек бақириб юборди:

— Қўйворинг! Ман кечаси борганман. Айвонига қарабманми, ўзи зўрға турувдим.

— Борганмисан?!

— Ҳа, борганман!

— Уч кун олдинми?

— Ҳа, уч кун олдин.

— Жуда яхши! — Ҳамдам уни қўйиб юборди. — Менга шу керак эди. Ёзиб қўйинг, ўртоқ прокурор. Борганини тан олди. Энди билиб қўйларинг: уч кун олдин у уйида ўлдирилган!

Иккала йигит аввалига «Хато эшитмадикми?» дегандек қараб олди. Сўнг худди келишиб олишгандай Ҳамдамга бараварига даҳшат билан боқишди.

— Йўқ! — деди тиртиқ жон ҳолатда.

— Нима, йўқ? — деди Ҳамдам ғолиб кишининг мулойим овозида.

— Бормаганмиз.

— Ўртоқ прокурор, бунисига нима дейсиз?

— Соқчини чақиринг, олиб кетсин.

Гиёҳвандлар чиқиб кетишгач, Ҳамдам диванга ўтириб, оёқларини стол устига чалиштириб қўйиб олди.

— Ҳамдам ака, дарров топганингиздан ажабланмадингизми? — деди Зоҳид унинг ёнига ўтириб.

— Ажабланишга вақт бўлмади. Ана энди ўзинг маза қилиб ажабланаверасан. Мен топдим. Сен тергайвер. Оператив ишлаганим учун окахонинг раҳматнома эълон қилади, менга.

— Юварканмиз-да, — Зоҳид шундай деб елкасига аста туртиб қўйди. Кейин жиддий оҳангда кўчди: — Буларни ким ишга солган бўлиши мумкин?

Ҳамдам дарров жавоб бермади.

— Вино заводида нима гап экан? — деди у маънодор қилиб.

— Мен ҳам шуни ўйлаб турибман.

— Ўйласанг ўйлагину, аммо вино заводига осила кўрма.

— Нимага?

— Кимга қарайди завод, биласанми?

— Озиқ-овқат вазирлигигами?

Ҳамдам кулиб, тиззасига шапати урди.

— Эй, прокурор, кўзингни оч! Шунча йил угр 01 да сақич чайнаб юрган экансан-да, а? Вино завод Асадбекнинг тасарруфида-ку! Буни кўчадаги мишиқи бола ҳам билади, сен билмайсанми, қишлоқи?

Зоҳид ҳам эшитган бу гапларни. Завод директори Асадбекнинг тавсияси билан қўйилади, ҳатто қоровул унинг рухсатисиз ишдан бўшолмайди, деган гаплар юради. Халқ оғзидаги миш-мишнинг қандайдир асослари мавжуд. Бироқ, Асадбек ҳақидаги гаплар кўпинча ғирт ёлғон бўлиб чиқади. Зоҳид ўтган йили бунга ишонди: кутилмаганда бир гап тарқалиб одамлар беҳаловат бўлиб қолишди. Эмишки, бир одамни қўшниси машинасида қаергадир олиб бориб қўйиши лозим экан. Машина айтилган томонга эмас, бўлак ёққа бурилибди. «Нимага бу томонга бурилдинг?» деб сўраса, машина эгаси «Жим ўтираверинг, кўрасиз» дебди. Хуллас, машина гадой топмас кўчалардан юриб, шаҳар ташқарисига чиқибди. Бора-бора йўл қамишзорга тақалибди. Машина эгаси ўтириб туринг, деб ғойиб бўлибди. Ҳалиги одам қўрқиб, машинадан тушибди. Қамишзор оралаб қараса, бир чуқурда одамлар ўлиги ётганмиш. У «Мени ҳам ўлдириб ташлашар экан-да» деб ўйлаб, ўликларни суриб, тагига тушиб ётаверибди. Бир оз вақт ўтгач, беш-ўнта одам пайдо бўлиб, уни қидиришибди. Кейин «Бизни алдадингми, ҳали» деб машина эгасини дўппослашибди. Тонгга яқин ҳалиги одам ўликлар орасидан чиқиб қараса, узоқда бир чироқ милтиллаб турганмиш. Бориб қараса, бир қозоқ чўпоннинг уйи экан. Қозоқ уни уйига олиб кириб, ювинтириб, ўзининг тоза кийимларини берибди. Гапнинг қисқаси, ўша одамлар Асадбекка тегишли экан. Шу ваҳима гаплар кучая боргач, текшириб кўриш Зоҳидга топширилди. У бир ҳафта уриниб, чуваланган ипнинг учини, ўша одамни топди. У одам ўн етти йилдан бери руҳий хасталиклар шифохонасида рўйхатда тураркан, Зоҳид бир қараса, унинг гапи бамаъни, бир қараса, ғалати эди. У қўшнисини кўрсатди. Қўшни ажабланди. Устига устак унинг машинаси йўқ. Ҳалиги одам қамишзорни кўрсатаман, деди. Зоҳид кўнди. Қадимда «Хотинкўприк» деб аталган жойга бошлаб борди. Қамишзор йўқ. Ҳамма ёқ кўпқаватли иморат эди. Ҳалиги одам мўлтиллаб туриб, сўнг йиғлаб юборди. Зоҳид уни уйига эмас, шифохонага элтиб қўйди.

Бу воқеага бир йилдан ошибди. Зоҳид ўша одамнинг мўлтиллаб туриши, йиғлаб юборишини ўқтин-ўқтин эсларди. Ҳозир винзавод ҳақида гап чиққанида яна ёдига тушди. Ён дафтарига «Жинни одам, хотинкўприк» деб ёзиб қўйди.

— Демак, бу иш Асадбекка бориб тақаладими? — деди у дафтарчасини чўнтагига солиб.

— Бўлиши мумкин, — деди Ҳамдам. — Лекин бу галварсдан гап оламан, деб овора бўлма. Улар Асадбекни билишмайди. Шариф Намозов билан суҳбатлашсанг кўп нарса ойдин бўлади. Олимлиги бор экан. Бунақа одамлар ҳақиқатпарастроқ бўлишади. Адолат қиламан, деган бўлса, қопқонга туширишган. Энди истасанг-истамасанг, қамоққа оласан. Қони текширилиб гиёҳванд деб турилибди. Уйидан кукунлар чиқди. Юз минг сўмнинг нари-берисидаги мол-а! Юз мингдан кечишибдими, демак, иш катта.

— Агар сиз айтгандай Асадбекнинг йўлига тўғаноқ бўлса, осонгина йўқ қилишмасмиди?

— Майдароқ одам бўлганида балки сен айтган йўлни тутишарди. Намозов бирон бир масалада очиқчасига қарши чиққандир. Умуман... Асадбек, менинг назаримда, одам ўлдиришдан нари юрса керак. Туҳмат билан қаматишга уста. Юз минг сўм унга трамвай паттасидай гап. Агар Намозовни қамоққа олишга рухсат бермасанг, эртага уйингга беш юз минг ташлаб кетишлари мумкин. Унда ҳам кўнмасанг...

— Ўлдирадими?

— Йўқ, ўлдирмаса керак. Лекин йўлини топади. Ҳар ҳолда иш Асадбекка бориб тақалса, у билан ўчакишма. Сендан зўрлар ҳам эплаша олмаган уни. Биз сен билан комиссар Катани бўлолмаймиз. Лекин Асадбек адвокат Терразинига дарс бериши мумкин. Сенга маслаҳатим: Намозовни қамаш керак. Қамасанг, унинг жонини сақлаб қоласан. Ўйлаб кўр.

ҲАМДАМНИНГ таклифини ўйлаб кўришга улгурмай депара ички ишлар бўлими бошлиғи капитан Мирсултонов кириб келди.

— От айланиб қозиғини топаркан, Биздан қутилиб бўпсиз! — у шундай деб Зоҳид билан қўшқўллаб кўришди. — Яхши, яхши. Ишни ўзимиздан бошлаганингиз яхши бўлибди. Қийналмайсиз. Мана, бу ёқда биз бор. Бориб кўргандирсиз? Нима қилмоқчисиз?

— Ҳали тайин бир хулосага келмадим.

— Бу кўп ўйлайдиган иш эмас, Қамоққа олиш ҳақида санкция бераверинг.

Зоҳид ўзини қувноқ тутишга уринаётган капитанга қараб ажабланди. «Намозовни қамоққа олишимга бунча қизиқиб қолди? Яна эски ҳаммом, эски тоснинг иси келиб турибдими? Ашёвий далил бор, сохта гувоҳлар бор. Мен қамоққа оламан, у ёқда ҳакамлар енг шимариб шай туришибди. Неча йилга ҳукм қилишни яхши билишади. Ресторанда машшоқларга уч сўм бериб истаган куйни чалдирганинг каби пул чиқариб истаган одамни истаган муддатга қаматиш чўт бўлмай қолди. Мен адолат топаман, десам, «Овора бўлма, қўлингдан келмайди. Сен уч сўмга сотилувчи ресторан машшоқисан», дейишмоқчими?» Зоҳид хаёлидан шуларни ўтказиб, асабийлашди. Ҳамдамдан сигарет сўраб олиб тутатди. Бошлиқ столни ноғорадай чертиб, жавоб кутди.

— Тўғри айтасиз, — деди Зоҳид унга синовчан тикилиб,— қамоққа олиш керак. Аммо бу ерда эмас, шаҳар турмасида ўтира туради. Ҳалиги иккита гувоҳ ҳам уч-тўрт кун қамоқда ўтирса, анча ўзига келиб қолади.

«Ҳалиги иккита гувоҳ» деган гапни эшитиб Мирсултонов сергакланди:

— Гувоҳларни... мажбурий даволанишга юбориш керак, — деди у Зоҳидга.

— У ёққа юборишнинг ҳам вақти етади. Аввал терговни тугатиб олайлик.

Бошлиқ Зоҳиддан тайинли гап ололмаслигини билиб Ҳамдамга савол назари билан қаради.

— Гувоҳлар сохтага ўхшайди, — деди Ҳамдам бошлиғига. Кейин Зоҳидга юзланди. — Менга қара, прокурор, мижғовлик қилмай тўғрисини айтиб қўя қолмайсанми, — у яна бошлиғига қаради. — Бу бола винзаводни ҳам кавлаштирмоқчига ўхшайди. Феълини биласиз-ку?

(Давоми 4-бетда).

(Бошланиши рўзноманинг 4-сонида).

Янги фильмлар

«ҚИЁМАТ»

ЯҚИНДАГИНА фильмга бундай ном берилса, у экран нурини кўриши амри маҳол бўларди. Даврон Абдуллаев эса биринчи тўлиқ метражли бадиий фильмини шундай деб атади. «Ватан» киностудиясининг бадиий кенгаши уни илиқ кутиб олди. Янги бадиий асарни диққат билан кўрдик ва режиссёрга, муаллифларга фикр-мулоҳазаларимизни айтдик. Оқшомхонларни ҳам кино оламидаги бу воқеадан воқиф этмоқчи бўлдик.

Режиссёр ҳамкасби Музроб Боймуҳамедов билан ҳамкорликда ишлаб илдиз отиб кетган мафия ва унинг қурбонлари ҳақида ҳикоя қилиши лозим бўлган фильмнинг адабий асосини яратдилар. Иккинчи босқичда катта ижодий гуруҳ ташкил этилди. Бўлажак экран асарининг кадрлари, эпизодлари вужудга кела бошлади.

Хўш, бу асар бадиий тўқимасининг ўзига хос хусусиятлари нималардан иборат?

Сценарийнинг мавзуси, образлари эътиборимизни дарҳол тортади: Олий Кенгашнинг депутати қилмишлари, жиноятлари, оилада ўзини тутиши, дўстларига хоинлик қилиши тафсилотлари воқеалар ва образлар ривожида кўрсатилади. Актёр Р. Саъдуллаевнинг қаҳрамони ёшлигида қиз талашиб дўстига хиёнат қилгани, рақибини қаматгани, кўнглидаги қизга номардлик билан эришганини кўрамиз. Шахсий муносабатлардаги хоинлик, ғаразгўйлик депутатнинг режаларига, умуман, яшаш тарзига таъсир этади. Хотинига, ўз сайловчиларига, сўнгра Ватанига хиёнат қилади бу шахс. Пировардида тушкунликка, руҳий азобга учрайди. Уйини портлатади. Уни қабристонга элтиб, тиловат қилиб бўлгач, бу қандай инсон эди, саволига бирорта мусулмон одатдаги «яхши одам эди» жавобини бермайди.

Аслида фильмнинг муқаддимасида ҳам худди шундай маъюс оҳангдаги эпизодни кўрамиз. Финалда ҳам шу каби манзара тасвирланади. Лекин бу гал унда ўзгача маъно бор. Икки бир-бирига ўхшаш кўриниш орасида ўша депутатнинг Бек исмли йигит билан бўлган носамимий муносабати, кўпдан-кўп қотиллик, хорижга қилинган сафар, ҳибсга олинганларнинг меҳнати, ресторандаги маишат, боғ ҳовлидаги шоҳона зиёфат каби кўпдан кўп воқеалар ётади. Улар ягона мақсадга — Жўрақулнинг барча салбий хусусиятлари шаклланиши, «камол топиши» учун шароит мавжуд бўлганини кўрсатишга қаратилган. Унинг хоҳиши билан суд бегуноҳ йигитни озодликдан маҳрум этиши, ўзгани севган қиз унинг ҳарамига киришга мажбур бўлиши, хориж билан жиноий муносабатлар ўрнатиши, бойиб зодагонга айланиши, лекин ўзи ҳам катта бошлиқларга муте бўлишининг ижтимоий сабаблари очила боради. Бу ўринда актёр Р Саъдуллаевнинг маҳорати, операторнинг тасвир яратишдаги усталигини таъкидлаб ўтардик.

Режиссёр ҳикоя суръатини белгилашда, фильмнинг бадиий шаклини ихчамлаш ҳамда минтақа йўлларидан фойдаланишда экран эстетикасини билишини намойиш этган. Лекин шу билан бирга фильмнинг кўпгина лавҳаларида тасвир ҳамда овоз воситаларининг ўзаро муносабатларида уйғунлик, ўзига хос бадиий бирлик етишмаслиги ҳам сезилди.

Тасвир нафис бўёқларга бой, операторлар ранг, сермазмун манзара ёрдамида йўл очмоқчи бўладилар. Лекин улар услуб жиҳатдан овоз воситалари билан узвий боғланмагани ҳам кўзга ташланади. Ёзилган ҳамда айтилган сўз тасвир билан узвий боғланиш ва пировардида яхлит бадиий тўқима ташкил этиши учун фильмнинг эстетик шаклини, бадиий талқин услубини аниқ белгилаш зарур эди. Шунингдек, воқеалар содир бўладиган жойнинг «таржиман ҳоли»ни ҳамда қаҳрамонлар ҳаётида тутган ўрнини аниқлашга етарли аҳамият беришмаган. Шу боис, авахтадаги маҳбуслар лойга қорилиб ишлаётган жойда — бетон, тош, қум ўртасида бадиий муштараклик йўқдек туюлди бизга.

Ёш режиссёр кейинги фильмларида ижрочиларни танлашга ҳам етарли аҳамият бериши ҳамда сценарийда пайдо бўлган ҳар бир катта ёки кичик образ маълум драматургик «юк»ка эга бўлишини талаб этиши зарурлигини эслатиб ўтишни хоҳлардик. Фильмда аёллар образлари юзаки чиққанига, актёр Б. Муҳаммадкаримов ижро этган роль фильмнинг ўртасида мутлақо унутилишига, қатор актёрлар эса авваллари топган ҳамда кўп қўллаган ижро воситаларидан фойдалангани бундай фикрни айтишга ундади.

Мазкур асар Д. Абдуллаевнинг режиссурадаги биринчи қадами бўлгани боис, ундан сабоқ олиш зарурлигини назарда тутиб айрим танқидий мулоҳазаларни ҳам айтдик. Бу ёш санъаткор эришган ютуқларни инкор этмайди. Долзарб мавзуга қўл урган ва унинг теран талқинини таъминлаш учун изланган, самарали ижодий меҳнат қилган ёш режиссёрга ва у раҳбарлик қилган суратга олиш гуруҳига оқ йўл тилаймиз

Ҳамидулла АКБАРОВ.

Ҳар тўғрида

⊙ ПЕКИН. Янги йилнинг биринчи куниданоқ Хитойда энг севимли ва анъанавий баҳор байрамини — деҳқонлар календарига биноан 4 февралда бошланадиган «маймун йили»ни кутиб олишга тайёргарлик бошланди. Бу ерда ХХР ҳукуматининг байрам даврида йўловчилар ташишни таъминлаш тадбирлари мажмуини амалга ошириш тўғрисидаги фармойиши эълон қилинди.

Хитойчасига янги йил «Чуньцзе» дейилади, бу соф оилавий байрам бўлиб, муқаддас сақланадиган анъанага биноан уни хитойларнинг кўпчилиги ўз уйида кутиб олишга ҳаракат қилади. Меҳнаткашларнинг дам олиш пайти, талабалар ва ўқувчиларнинг қишки таътили шу даврга тўғри келади. Жуда кўп одамлар байрамни кутиб олиш учун туғилиб ўсган жойларига йўл оладилар, бу эса маъмурлар учун катта муаммони келтириб чиқаради. Ҳукумат қабул қилган қарорга мувофиқ бу йил Хитойда 20 январдан 23 февралгача транспортнинг барча турларида 877 миллион йўловчи манзилига етказилиши керак.

Транспорт маҳкамаларида одамларни ташишни таъминлайдиган махсус гуруҳлар тузилади. Давлат фармойиши ана шу даврда катта кенгашларни ўтказиш учун ХХР давлат кенгашидан рухсат олинмаган бўлса, бундай кенгашлар қатнашчиларига билет сотмасликни тавсия қилади. Бошқа чоралар ҳам кўзда тутилган, жумладан транспорт ишининг ўта хавфсиз бўлишини таъминлаш чоралари белгиланган. Ҳозирнинг ўзидаёқ катта шаҳарларда вокзалларга кириш жойларига полициянинг кучайтирилган постлари қўйилган, улар йўловчиларнинг юкларини ҳушёрлик билан текшириб, хавфли юкларни — турли-туман мушакларни моҳирлик билан аниқлаб олиб қолмоқда, Хитой эса мушакнинг хилма-хил турлари билан машҳур.

⊙ МАДРИД. Америка кашф этилганининг 500 йиллигини байрам қилиш арафасида компьютер ўйинларининг ҳаваскорлари ажойиб совға олдилар. Янги ўйин дисплей олдида вақтни кўнгилли ўтказишга имкон беришидан ташқари ўйинда қатнашган одам ўзини вақтинча буюк Христофор Колумб деб ҳис этади, унинг янги қитъани кашф этиш вақтидаги барча саргузаштларни бошидан кечиради.

Ҳар бир киши Колумбнинг «Санта мария» кемасига ўхшаш кемада машҳур денгиз сайёҳига айланиши ва Американи «кашф этиши» мумкин. Буюк кашфиёт йўлида уни маккор сув ости оқимлари ва қоялари, нотаниш денгизлар, довул ва бўронлар кутади.

Унинг ихтирочилари ўйин XV аср денгизчиларининг хавф-хатарга тўла ҳаётини билиб олишга, уларнинг мардлигига муносиб баҳо беришга, Колумбнинг Ҳиндистонга янги йўл излашга мажбур қилган сабабларни тушуниб етишга имкон беради.

ШАЙТАНАТ

(РОМАНДАН ПАРЧА)

(Давоми. Бошланиши 3-бетда).

Мирсултонов яна столни чертди.

— Яхши, яхши, — деди у Зоҳидга қарамай. — Феълини биламан, бу ўжарнинг. Аввал гапирсам, инсофга чақирсам амалидан ажрашдан қўрқади, дерди. Энди амалидан қўрқадиган бошлиғи бошқа, — у бошини кўтариб Зоҳидга қаради.— Букирни гўр тўғриларкан. Сен кўзингни очиб юр. Букир бўлсанг ҳам шу ёруғ дунёда юравер. У ёққа шошилма. Сенга «Чоқсунла»ни айтиб берибмидим? — бошлиқ кулимсираган бўлди — бир тажанг уйғур йигит сочини устарада қирдириб яйраб келаётган экан, қаёқданам ари учиб келибди-ю, нақ бошини чақибди. Йигит арининг изидан югурибди. Етиб, қараса, эски пахса девор ёриғида отнинг калласидай келадиган ин бормиш. У шартта чўп олиб арининг инини обдон кавлабди, ари роса тўзигандан кейин ёриққа бошини тутиб «Чоқсунла эмди одаш!» деган экан.

Одатда бошлиқ буни латифа оҳангида айтиб, мириқиб куларди. Бу сафар ҳазил аралаштирмай, жиддий туриб айтди.

— Сен ўша «чоқсунла»га ўхшайсан. Лекин сен арининг эмас, нақ уясини кавлашни ният қилибсан. Жонинг текинга келган бўлса ҳам қадамингни ўйлаб бос. Бола-чақанг борлигини эсдан чиқарма. Мени қандай тушунсанг тушунавер. Қўрқоқ дейсанми, олчоқ дейсанми — нима десанг деявер. Мен осмондаги ҳақиқатдан ердаги жонимни азизроқ биламан. Ҳар куни ҳақиқат, адолат деб жавраётганларга ҳам жон ширин. Сен уларнинг гапларига учма. Улар ҳақиқат деб бошимизни айлантириб, бизни қушхонага бошлайди. Ўзи қўнғироқли серка сингари ўтиб кетади. Пичоққа сенга ўхшаган лақмалар дуч келади.

Зоҳид собиқ бошлиғининг гапларини тоқат билан эшитди. Авваллари бирон масала хусусида гап талашгудай бўлса бошлиқ қўрс муомала қилар, силтаб-силтаб ташларди. Ҳозирги муомаласи, синиқроқ оҳангда, насиҳат тарзида гапириши Зоҳид учун янгилик эди. Бошлиқнинг асл қиёфаси қайси — ҳозир жонли одамдай куйиб гапиришими ё аввалги темир одамдай терслигими — Зоҳид фарқламай қолди. У собиқ бошлиғига «Ҳа» ҳам, «Йўқ» ҳам демади. Қишлоққа ҳар борганида онаси ҳам шундай гапларни кўп айтарди. Ўзингни ўққа, чўққа ураверма, деб илтижо қиларди. Онаси-ку унга куйганидан айтарди. Бошлиқ-чи? Наҳот, Зоҳиднинг тақдирига у ҳам куйинса?

Зоҳид сиз билан биз каби дунёдан адолат изларди, ҳақиқат топмоқ истарди. Унинг назарида ҳақиқат қаердадир кул остида ёки бир уюм ахлат остида ётган ҳайкалу уни топиб, тозалаб, тиклаб қўйса олам гулистон бўлади. Мана шу кучли истак уни ён-атрофидаги одамлардан руҳан узоқлаштирарди. «Излаб овора бўлма», деганлар у учун ожиз махлуққа айланарди. Бу одамлардан фазилат излашга ҳаракат қилмас эди. Собиқ бошлиқни ҳам шулар қаторига қўшган эди. Бошлиқнинг ҳам одам эканини, озгина бўлса-да, инсоний фазилатлардан баҳраманд эканини ўйламасди. Собиқ бошлиқ уни ёмон кўргани билан тақдирига бефарқ қараёлмас эди. Мана, ўзингиз тасаввур қилиб кўринг: сиз ҳам кимнидир ёмон кўрасиз. Ҳа, ҳа, яширмай бўйнингизга олаверинг. Барчани бирдай яхши кўриш мумкин эмас. Хуллас, сиз ҳам кимнидир ёмон кўрасиз. Лекин ўша одамни ўлдириб кетишса ачинмайсизми? Ачинасиз. Ҳатто уни ёмон кўриб юрганингиз учун, саломига алик олмай қўйганингиз учун ўзингизни лаънатлайсиз. Агарчи бу фожиадан қувонсангиз, «Ўлдириб кетишгани яхши бўлибди», десангиз у ҳолда сиз одам эмассиз. Шу ўринда «Одам эмассиз, ҳайвонсиз», десам қўполлигим учун ранжийсиз. Аммо бошқа бир сабаб билан «Ҳайвон» дея олмайман. Буни айтсам ўша бегуноҳ жониворларни ҳақоратлаган, балчиққа булғаган бўламан.

Чекинишни бас қилиб, яна депара ички ишлар бўлимига қайтайлик. Энди сизга Зоҳиднинг туйғуси қисман маълум. Собиқ бошлиғининг гаплари у қулоғидан кириб, бу қулоғидан чиқмайди. Бу гапларни сўнгги нафасда ҳали эслайди...

ЗОҲИД эрталаб идорасига кирмай Шариф Намозов билан гаплашиш учун шаҳар турмасига келди. Темир тўсиқлардан ўтиб, тергов хонасига кирди. Беш-ўн дақиқадан сўнг эшик очилиб, соқчи кўринди-да, маҳбус олиб келинганини маълум қилди. Сўнг қўлларини орқасига қилиб олган Намозов кириб келди. Унинг оёқларига кишан урилмаган, лекин қадам босиши занжирбанд маҳбусларникидай оғир эди. Озғин, сийрак сочлари тўзғиган бу одамнинг думалоқ кўзлари ич-ичига ботган, қарашларида эса кишининг раҳмини уйғотувчи илтижо зоҳир эди. Елкасидаги дунё юки оғирлик қилаётгандай бир оз букчайиб ҳам олган эди. У ерга маҳкамланган қаттиқ курсига ўтириб, бошини хам қилди.

Зоҳид чекмаса ҳам ёнида сигарет олиб юрарди. Маҳбусга бир неча нафас тикилиб тургач, чўнтагидан сигарет чиқариб, унга узатди.

— Чекинг.

Шариф индамай қўл узатиб, титроқ бармоқлари билан қутидан битта сигаретни ажратиб олди. Зоҳид унга гугурт узатди. Шариф аввал гугуртга, кейин Зоҳидга қаради. Сўнг сигаретни стол устига қўйди.

— Узр, чекмайман.

Чиндан ҳам Шариф чекмас эди. Ҳозир нима учун сигаретни олганини ўз ҳам билмади. Кайфи тарқаган бўлса ҳам у ҳануз карахт эди. Турмага қандай қилиб тушиб қолганига ҳайрон эди. Хаёли уни турли кўчаларга ҳайдар эди. Берк кўчаларнинг бирига кириб, тентираб, ундан чиқарди-да, сўнг яна бошқа берк кўчага рўпара бўларди. Унинг эсида қолгани — бошқонга шартта-шартта гапиргани, «Фош қилиш қўлимдан келади!» деб катта кетгани. Бошқон «Осмон қўлингда бўлса ташлаб юборавер», деди. Зоҳид «Энди бошқон билан юз кўрмас бўлдим», деб ўтирганда, пешинга яқин хонасига кириб келди. Бошқон иши бўлса уни хонасига чақиртирарди. Шариф унинг кириб келганини кўриб «Гапим жонидан ўтибди-да» деб ўйлади. Лекин бошқон Шарифни ҳайрон қолдириб бир соат илгари бўлиб ўтган нохуш суҳбатни эсламади. Ё «Сиздан ўтганини мен кечирдим, мендан ўтганини сиз кечиринг» демади. Кирди-ю:

— Юринг, кетдик, — деди.

— Қаёққа? — деб ажабланди Шариф.

— Сатторникига, бугун отасининг йигирмаси.

Шариф бир баҳона топиб, тўйга бормаса бормасди, аммо маъракалардан қолмас эди. Шу боис индамай туриб, бошқонга эргашди. Бошқоннинг машинасига яна идоранинг икки ходими ўтириб, тўртовлон йўлга чиқишди. Маърака бўлаётган кўчани тўпланиб турган беҳисоб машиналардан ҳам билса бўларди. Одамлар ҳам қатор тизилишиб, ичкари кириб ош еб чиқиш учун навбатда туришарди. Тўғри, уларнинг мақсади қоринни тўқлаб кетиш эмас. Ният — марҳум руҳини эслаш, хонадон эгаларига ҳамдардлик билдириш. Шундай бўлса-да, Шарифга навбатда туриш малол келарди. У ўзича «Оббо, ярим соат турарканмизда» деб қўйиб машинадан тушди-да, одамлар қаторида туриб четга чиқмоқчи эди, бошқон «Бу ёққа юраверинг» деб ҳеч қаёққа қарамай тўғрига йўл олди. Саттор уларни кўрибоқ пешвоз чиқиб, қўшқўллаб сўрашди-да, уйга бошлади. Катта ҳовлидаги барча ўринлар банд. Хизматдагиларнинг қўли қўлига тегмайди. Бошқон билан келганларни алоҳида иззат билан ичкарига, уйга бошлашди. Кенг, нақшинкор уйга зиёфатлардагидай дастурхон ясатиғлик, ташқаридан эшитилиб турган тиловат овозлари демаса, зиёфатга келдик, деб ўйлаш ҳам мумкин эди. Бошқоннинг ўзи, Шарифни ҳайрон қолдириб, қироат билан қуръон тиловат қилди. Чой кирди, нон синдирилди. Шариф «Энди ош кирар», деб ўйлади. Аммо яна чой кирди. Иккала чойнакни олган идора ходими бошқонга қаради:

— Оқиданми ё қизилиданми, хўжайин?

— Ўлдирса ҳам қизили ўлдирсин.

Шариф «Маъракаларда ичиляпти» деган гапни эшитган эди. Аммо ўзи бунга ҳали гувоҳ бўлмаганди. Унга ҳам қуйиб узатишгач, бир ижирғанди-ю, олмади. У художўй эмасди. Бошқон каби тиловат қилиш ҳам қўлидан келмас эди. Аммо бундай маросимда ичишдан ҳазар қиларди. Кўкрагида уйғонган бир ҳис нафрат уйғотар эди. Ҳозир шу нафрат билан бошқонга қаради:

— Оқиданми ё қизилиданми, хўжайин?

— Ўлдирса ҳам қизили ўлдирсин.

(Давоми бор).

ТИЖОРАТ ХАБАРЛАРИ ВА ЭЪЛОНЛАР

КИМ БЎЛСАМ ЭКАН?

17-ҲУНАР ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ НЕГИЗИДАГИ ЎҚУВ МАРКАЗИ

ЖУМҲУРИЯТДА ЯГОНА, ЕНГИЛ АВТОМОБИЛЛАРГА ТЕХНИКА ХИЗМАТИ КЎРСАТИШ СТАНЦИЯСИ БИЛАН ҲАМКОРЛИКДА ҚУЙИДАГИ КАСБЛАР БЎЙИЧА 2,5 ОЙЛИК ПУЛЛИК КУРСЛАРГА

ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

— **Автомобиль двигателларини** (карбюраторларини) **созлаш чилангари;**

— **автомобилнинг электр жиҳозларини** (аккумуляторларини) **созловчи чилангар;**

— **автомобилнинг юриш қисмларини** (кузовларини) **созлов чилангар.**

680—970 сўм ҳажмида ҳақ тўланади.

ПРАКТИКА — АВТОСЕРВИСЛАРДА ЎТИЛАДИ. Курсларни битирганларга касб ва разряд бўйича гувоҳнома берилади. 17 ЁШДАН 35 ЁШГАЧА БЎЛГАН ЁШЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Бу йўналишдаги касблар автосервисларда ишлаш ёки хусусий, кооператив автомобиль таъмирлаш устахоналари очишда қўл келади.

Ўқитиш-асосий ўқув ёки иш жойидан ажралган ҳолда ҳам олиб борилиши мумкин.

ШОШИЛИНГ!

БУ ГУРУҲЛАРГА ФАҚАТ 10 КИШИДАН ТАНЛОВ АСОСИДА ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Ҳар ойнинг охирги шанбасида соат 10.00 да группаларга жамлаш ўтказилади.

Бизнинг манзилгоҳ: Тошкент шаҳри, Содиқов кўчаси, 6-уй, 17-ҳунар-техника билим юрти. (4, 5-троллейбусларнинг «Экскаватор заводи» бекати; 3, 23, 29-трамвайларнинг «СТАРТ» ўйингоҳи бекати).

Мурожаат қилиш учун телефонлар: 68-67-09, 68-68-74.

Республика халқ таълими вазирлиги

22-ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

«Кенг қамровли тикувчи» ихтисоси бўйича тажрибавий гуруҳга

1992 ЙИЛ УЧУН

ҚЎШИМЧА

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

ЎҚИШ МУДДАТИ — 1,5-2 ЙИЛ.

Ўрта мактабни битирган ҳамда тикиш-бичишни яхшилаб ўрганиб олишни истайдиган йигитлар ва қизлар қабул қилинади.

Йигитлар Совет Армияси сафларида хизмат қилиб қайтгандан кейингина қабул қилинадилар.

Ўқиш вақтида 80 сўмдан стипендия тўланади.

Билим юрти маъмурияти шу гуруҳ битирувчиларини ишга жойлаштириш ҳуқуқини ўзида сақлаб қолади.

МАШҒУЛОТЛАР — 1992 ЙИЛ 1 ФЕВРАЛДА БОШЛАНАДИ.

ЗАРУР ҲУЖЖАТЛАР: ариза, маълумоти тўғрисидаги ҳужжат, турар жойидан маълумотнома, 086/У шаклдаги тиббий маълумотнома, 3х4 см. катталикдаги 6 та фотосурат.

Манзилимиз: 700000. Тошкент шаҳри, Кренкель кўчаси, 18-уй («Юлдуз» тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмаси биносининг орқасида).

Транспорт: 9, 18, 21, 24, 26, 47. 51, 60, 72. 81, 92, 115-автобуслар; 2, 3, 16, 23, 25, 28-трамвайлар.

Маълумотлар олиш учун телефонлар: 35-62-41, 34-01-46.

Тошкент шаҳар халқ маорифи бош бошқармаси

48-ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

СИЗ ҚИСҚА ВАҚТ ИЧИДА ТИКУВЧИ КАСБИНИ ЭГАЛЛАШНИ ҲОҲЛАСАНГИЗ,

48-ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ СИЗГА ЁРДАМГА ТАЙЁР

6 ОЙ ИЧИДА АЁЛЛАР ВА БОЛАЛАРНИНГ УСТКИ КИЙИМЛАРИ БЎЙИЧА ТИКУВЧИ МУТАХАССИСЛИГИГА ЭГА БЎЛАСИЗ.

— ўқув муддати меҳнат фаолиятига киради;
— ўқиш даврида 80 сўм стипендия, 40 сўм овқат пули берилади;
— ишлаб чиқариш амалиёти «Қизил тонг» тикувчилик бирлашмасида ўтказилади. Амалиёт даврида 100 фоиз миқдорида иш ҳақи тўланади;
— билим юртини тугатганингиздан кейин «Қизил тонг» ишлаб чиқариш бирлашмаси сизга ишлашингиз учун барча қулайликларни яратиб беради;
— тикувчилар маоши ойига 600 дан 1300 гача сўмни ташкил қилади;
— ишчиларни ижтимоий жиҳатдан муҳофазалаш мақсадида ишчиларга ҳар ойда тушлик овқат учун, шаҳар транспортида қатнаш учун ҳамда йил фасллари бўйича озиқ-овқат учун товон пули тўлайди.

ЎҚИШ ЎЗБЕК ВА РУС ТИЛЛАРИДА ОЛИБ БОРИЛАДИ ВА 1 ФЕВРАЛДАН БОШЛАНАДИ.

Билим юрти манзилгоҳи: Тошкент шаҳри, 61-алоқа бўлими, Чехов кўчаси, 5 «а» уй (1, 2, 5, 24, 9, 8, 26-трамвайлар; 1, 5, 8, 17, 10, 20-троллейбуслар; 2, 60, 71, 98, 80-автобусларнинг «Қизил тонг» тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмаси» бекати).

ШОШИЛИНЧ ЭЪЛОНЛАР ХИЗМАТИ

⊙ Иссиқхоналар учун помидорнинг кўп ҳосил берадиган «Гуликат» ҳамда гулларнинг «Супер» ва «Олмаота» навли кўчатлари

СОТИЛАДИ

МАНЗИЛГОҲ: Янгийўл шаҳри, Ниёзбоши қишлоғи, Олимбой Қўчқоров кўчаси, 73 «а» уй. Телефон: Гулбаҳор автомат-телефон станцияси (Янгийўл) — 48-2-93.

⊙ 21-мактаб томонидан Мираъзамова Дилдора Анваровна номига берилган 501819 рақамли йўқолган аттестат

БЕКОР ҚИЛИНАДИ

«ЮБИЛЕЙ» МАРКАЗИЙ СПОРТ САРОЙИДА

1992 ЙИЛНИНГ 15 ЯНВАРИДАН 19 ЯНВАРИГАЧА «АБУ АЛИ ИБН СИНО»

Халқаро табиблар уюшмаси вице-президенти

ҲУСАЙН ТАБИБ

(РАШИД ҲУСАИНОВ)

РУС ТИЛИДА

5 ТА РУҲАН ЕНГИЛЛАШУВ МАЪРУЗА-АМАЛЛАРИНИ ЎТКАЗАДИ.

Маъруза-амаллари юрак-томир тизимлари, кўз, тери, аёллар касалликлари, аллергия, нафас қисиши, нафас йўллари яллиғланиши (бронхит), бел, соч тўкилиши, уйқусизлик, пешобни тута билмаслик ва асаб тизимининг бошқа касалликларида, шунингдек, туз йиғилиши, буйрак касалликлари, ўт пуфагида тош ҳосил бўлиш касалликларида соғломлаштирувчи таъсир кўрсатади. Қон таркибининг ҳамда ички органлар ҳолатининг яхшиланишига, танадаги уланган ва чандиқли жойларнинг сўрилиб кетишига ёрдам беради.

Металл буюмлар ва сувга биоқувват сингдириш, сувни винога айлантириш каби тадбирлар амалга оширилади. Сиз бу амаллар давомида қадимий жодугар (шаман)ларнинг йўлбарсга, айиққа ва ҳайвонларнинг бошқа турларига, шунингдек дарахтга айлантириб қўйиш билан боғлиқ тажрибалари тўғрисидаги жуда кўп қизиқарли маълумотларни билиб оласиз. Маърузалар давомида гиёҳлар билан даволаш воситалари, мўмиё, Чимён тоғларидаги доривор гиёҳлар, асаларичилик маҳсулотлари сотилади.

Улуғ Ватан уруши ва Афғонистондаги уруш ногиронлари, шунингдек Қаҳрамон оналар ўзларининг гувоҳномалари асосида бепул кирадилар.

Сеанслар соат 14.00 дан бошланади.

Чипталар спорт саройи кассаларида ҳар куни соат 9.00 дан 18.00 гача, шунингдек шаҳардаги ваколатли тарқатувчилар томонидан сотилади.

Маълумотлар олиш учун телефонлар: КАССА 46-03-12, 46-70-31, МАЪМУРИЯТ: 46-07-53.

МАҚСАДЛИ ФОИЗСИЗ ЗАЁМ ОБЛИГАЦИЯЛАРИНИНГ ЭГАЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

Мақсадли фоизсиз заём облигацияларининг эгалари мазкур облигацияларни Тошкент шаҳридаги савдо ташкилотларида 1992 йилнинг 1 январдан 1 июлигача бўлган мухлат ичида рўйхатдан ўтказиб олишлари зарур.

Савдо ташкилотлари	Товар номи
«Ташхозторг» (Куйбишев кўчаси, 24-уй)	«ЗИЛ», «Бирюса», «Минск» музлатгичлари, тикув машиналари, «Вятка-автомат» кир ювиш машиналар СВЧ печлари, мўъжаз тракторлар.
«Электроника» фирмали дўкон-салони (Гогол кўчаси, 38-уй)	Видеомагнитофонлар, маиший хусусий компьютерлар.
«Ташкультторг» (Халқлар дўстлиги кўчаси, 4-мавзе, 9-уй)	IV чиқарилишдаги рангли тасвирли телевизорлар
«Спорт моллари». Республика улгуржи-чакана савдо бирлашмаси (Урицкий кўчаси, 9-уй)	Аравачали мотоцикллар
«Авто ГАЗтехобслуживание» ишлаб чиқариш бирлашмаси	«Волга» ГАЗ-24 автомобили
«ВАЗ» Тошкент вилоят автомобиль маркази	«Жигули» ВАЗ—2108, 2109, 21099 автомобиллари
«АвтоЗАЗтехобслуживание» ишлаб чиқариш бирлашмаси	«Таврия» ЗАЗ-1102 автомабили
«Москвич» ГСТОси	«Москвич-2142» автомобили

РЎЙХАТГА ОЛДИРИШ УЧУН МАҚСАДЛИ ЗАЁМ ОБЛИГАЦИЯСИНИ ВА ПАСПОРТНИ КЎРСАТИШ ЛОЗИМ.

ЖАМҒАРМА БАНКИНИНГ ТОШКЕНТ ШАҲАР БОШҚАРМАСИ.

«ТОШКЕНТ-ПАССАЖИРСКИЙ» СТАНЦИЯСИНИНГ

2-ВАГОН ДЕПОСИ

Йўловчи вагонларининг ички жиҳозларини таъмирловчи, 4—5 даражали чилангар, йўловчи вагонларининг ички жиҳозларини таъмирловчи, 4—5 даражали дурадгор, 3—4—5 даражали чилангар-сантехник, 4—5 даражали ойнасозларини

ИШГА ТАКЛИФ ҚИЛАДИ

ЎРТАЧА ИШ ҲАҚИ — 500-700 СЎМ.

Мутахассисликка эга бўлмаганлар ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда 3 ой давомида ўқитиладилар.

ШАХСИЙ ҲУЖЖАТЛАРИ ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ВИЛОЯТИДА ҚАЙД ҚИЛИНГАН ШАХСЛАР ИШГА ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИЛАР.

Манзилгоҳимиз: 700005, Тошкент шаҳри, Фрунзе райони, Ҳ. Умаров кўчаси, 8-уй, 2-ВЧДнинг расмийлаштириш бўлими (11, 40, 45, 50, 67-автобуслар; 14-троллейбус; 25-маршрут таксисининг «Салор ариғи» бекати).

Ўзбекистон Республикаси маданият вазирлиги

М. Қориёқубов номидаги Ўзбек давлат филармонияси

В. И. ЛЕНИН НОМИДАГИ ХАЛҚЛАР ДЎСТЛИГИ САРОЙИДА

17, 18, 19 ЯНВАРЬ СОАТ 15.00 ВА 19.00 ДА

«КЎЗГУ» ДЕМОКРАТИК ТЕАТРИ ЯНГИ ТОМОШАСИ

ҚАТНАШАДИЛАР:

Ўзбекистон халқ артисти

Бахтиёр ИХТИЁРОВ

«ҚИЗИҚЧИ 89» кўригининг ғолиби

Мирзабек ҲОЛМЕДОВ

Ўзбекистон қизиқчи ва аскиячилар кўригининг совриндори

Тўхтамурод АЗИЗОВ

Театр ва кино артисти Матёқуб МАТЧОНОВ.

Чипталар Халқлар дўстлиги саройи кассаларида соат 11.00 дан сотилади.

ЖАМОА БЎЛИБ КЕЛИШ УЧУН БУЮРТМАЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Телефонлар: 45-92-13, 33-67-73.

Ўзбек давлат эстрадаси

ХАЛҚЛАР ДЎСТЛИГИ САРОЙИДА

24, 25 ЯНВАРЬ СОАТ 18.00 ДА.

26 ЯНВАРЬ СОАТ 14.00 ВА 18.00 ДА

ЛЕНИН КОМСОМОЛИ МУКОФОТИ СОВРИНДОРИ ДАВЛАТ ХИЗМАТ КЎРСАТГАН

«ЯЛЛА» КАМЕР-ЧОЛҒУ ГУРУҲИ ЧОЙХОНАСИГА

ТАКЛИФ ЭТАДИ

ГУРУҲ БАДИИЙ РАҲБАРИ — Ҳамза номидаги давлат мукофоти совриндори, жумҳурият халқ артисти Фаррух ЗОКИРОВ.

Чипталар метронинг: М. Горький, Октябрь революцияси, Пахтакор, Чилонзор станцияларида сотилмоқда.

РЕСПУБЛИКА СТЕНОГРАФИЯ ВА МАШИНКАДА ЁЗУВ КУРСИ

КЕЧКИ ВА КУНДУЗГИ БЎЛИМЛАРГА

ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

КУРСИМИЗ ЎЗБЕК ВА РУС ТИЛЛАРИДА ИШ ЮРИТИШ АСОСЛАРИНИ БИЛГАН КОТИБА-МАШИНИСТКА ВА КОТИБА-СТЕНОГРАФИСТКАЛАРИНИ ТАЙЁРЛАЙДИ.

Бизнинг манзилгоҳимиз: 700003, Тошкент шаҳри, Олмазор кўчаси, 174-уй (Бешёғоч). Телефон: 45-62-52.

ТЕАТР

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 9/I да Жонимнинг ол, жонгинам, 10/I да Унсиз фарёд, 11/I да Юлдузли тунлар.

МУҚИМИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУСИҚАЛИ ТЕАТРИДА — 9/I да Кулги ва шодлик кечаси, 10/I да Катта концерт, 11/I да Менинг оппоқ кабутарларим.

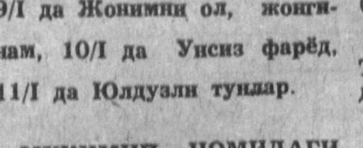

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — «ЦИРКДА АРЧА» катта эртак томошалари (9, 10/I да 10, 12, 14; 16.00 да).

КИНО

9 ЯНВАРДА

Фурқат — «КЕЛГИНДИ» (18.30, 21.00).

Москва — «ҚОНУНДАН ТАШҚАРИ» (тоқ соатларда, 20.40).

Тошсовет — «АМАЗОНКАЛАР УРУШИ» (тоқ соатларда).

Дўстлик — «АФҒОНЛИК» (17.00, 18.00, 20.00, 20.40).

Ёшлик — «УММОН» (17.00, 20.00).

Шарқ — «ҚОНУНДАН ТАШҚАРИ» (тоқ соатларда, 20.30).

10 ЯНВАРДА

Фурқат — «КЕЛГИНДИ» (11.00, 13.30, 16.00, 18.30, 21.00).

Москва — «ҚОНУНДАН ТАШҚАРИ» (тоқ соатларда, 20.40).

Тошсовет — «АМАЗОНКАЛАР УРУШИ» (тоқ соатларда).

Ёшлик — «УММОН» (11.00, 14.00, 17.00, 20.00).

Тошкент Давлат дорилфунуни жамоаси доцент М. Азимова ва илмий ходим М.Азимовага акаси **Маматжон АҲМЕДОВнинг** вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

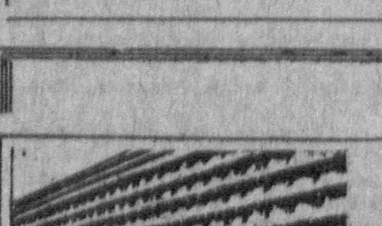

Тошкент оқшоми

МУАССИСЛАР: Халқ депутатлари Тошкент шаҳар Кенгаши ва «Тошкент оқшоми» журналистларининг жамоаси

МАНЗИЛГОҲИМИЗ: 700000. ГСП, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32-уй.

Шанба ва якшанбадан ташқари ҳар куни ўзбек тилида чиқади.

ТЕЛЕФОНЛАР: қабулхона — 32-53-76, хатлар — 33-29-70, 32-53-79;

Эълонлар ва тижорат хабарларини Ўзбекистон Республикаси «Шарқ» нашриёт-матбаачилик концерни эълонлар бўлими тайёрлаган. Маълумотлар ва эътирозлар учун телефон: 33-81-42.

Ўзбекистон Республикаси «Шарқ» нашриёт-матбаачилик концерни. 700000, ГСП, Тошкент, «Правда» рўзномаси кўчаси, 41.

⊙ 49.000 нусхада чоп этилади ⊙ Нашр кўрсаткичи 64690. ⊙ Буюртма № 13 ⊙ Босмага бериш вақти 11.30. ⊙ Босмага берилди 11. 30. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10